

# VISIONSNOTAT FOR IDRÆTTEN I KØGE KOMMUNE

Tendenser og mulige indsatsområder

Notat / Juni 2023



Peter Forsberg &  
Frederik Petersen



Idrættens  
**Analyseinstitut**



# VISIONSNOTAT FOR IDRÆTTEN I KØGE KOMMUNE

**Titel**

Visionsnotat for idrætten i Køge Kommune. Tendenser og mulige indsatsområder.

**Forfatter**

Peter Forsberg og Frederik Petersen

**Rekvirent**

Køge Kommune

**Layout**

Idrættens Analyseinstitut

**Forsidefoto**

<https://tffilm.dk/>

**Udgave**

1. udgave, Aarhus, juni 2023

**Pris**

Rapporten kan downloades gratis på [www.idan.dk](http://www.idan.dk)

**ISBN**

978-87-93784-88-8 (pdf)

**Udgiver**

Idrættens Analyseinstitut

Frederiksgade 78B, 2.

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: [idan@idan.dk](mailto:idan@idan.dk)

W: [www.idan.dk](http://www.idan.dk)

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

# Indhold

Indledning.....	6
Del 1: Tendenser i borgernes motions- og sportsvaner .....	8
Store forandringer i idrætsbilledet .....	8
Hvordan forventes tendenserne at manifestere sig i fremtiden? .....	13
Del 2: Centrale forhold for idrætten i Køge Kommune .....	17
Borgersammensætning og befolkningstilvækst .....	17
Økonomi og faciliteter.....	18
Idrætsforeningernes status og trivsel.....	21
Del 3: Scenarier og mulige indsatsområder for udviklingen af idrætsområdet i Køge Kommune.....	23
Indsatsområde 1: Behov for traditionelle dedikerede faciliteter .....	24
Indsatsområde 2: Organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg.....	26
Indsatsområde 3: Attraktive udemiljøer til idræt og bevægelse .....	29
Indsatsområde 4: Særlige målgrupper og sårbare borgere .....	30
Afrunding .....	33
Litteratur .....	34
Bilag .....	36

# Indledning

Køge Kommune har bedt Idrættens Analyseinstitut (Idan) om at gennemføre en idrætsfacilitetsanalyse i første halvdel af 2023. Undersøgelsen er afrapporteret i dette visionsnotat samt i en baggrundsrapport (Idan, 2023).

Visionsnotatet samler op på undersøgelsen ved at beskrive overordnede tendenser og forhold vedrørende idrætsområdet i Køge Kommune og sætte dem i forhold til Køge Kommunes situation som vækstkommune. Visionsnotatet fungerer også som input til byudviklingen i Køge Kommune.

Visionsnotatet kan spille ind i det fremadrettede arbejde på idrætsområdet i kommunen i forhold til en kommende idrætspolitik, kommunalplanlægning, kapacitetsprognoser og byudviklingsprojekter samt eksisterende strategier og initiativer i kommunen som f.eks. kommunens idrætsstrategi for 2015-2025<sup>1</sup> og visionsaftale i regi af 'Bevæg dig for livet'<sup>2</sup>. Konkret peger notatet på fire indsatsområder, som kan være relevante for kommunen at arbejde videre med.

Visionsnotatet er baseret på ny og eksisterende viden og data, som blandt andet inkluderer centrale tendenser om borgeres motions- og sportsvaner samt den nyeste viden i forhold til organisering, styring og ledelse af idrætsfaciliteter samt arenaer til idræt, sport og motion. Fokus er også på idrætsforeningers status og trivsel.

Visionsnotatet er opdelt i tre:

- Første del fokuserer på overordnede tendenser i danskernes motions- og sportsvaner, som kobles til Køge Kommune. Fokus er på, hvor mange som er idrætsaktive, hvilke aktiviteter borgerne dyrker samt deres brug af steder og faciliteter til idræt, sport og motion. Fokus er også på, hvordan tendenserne i motionsvanerne kan forventes at slå igennem i Køge Kommune de kommende år.
- Anden del fokuserer på en række forhold, som er centrale for det fremtidige arbejde på idrætsområdet i Køge Kommune. Det inkluderer forventninger til befolkningstilvæksten frem til 2034 samt idrættens økonomi og facilitetsdækningen i kommunen. Fokus er også på idrætsforeningernes status, som især er en vigtig ramme for børn og unges idrætsaktiviteter, og som er omdrejningspunktet for den kommunale forvaltning af området.
- Tredje del fokuserer på fire indsatsområder, som kan være centrale for Køge Kommune at interessere sig for med baggrund i tendenserne i idrætsvanerne (jf. del 1). Indsatsområderne er 'behov for idrætsfaciliteter', 'organisering, styring og

---

<sup>1</sup> Køge Kommune (2015)

<sup>2</sup> Køge Kommune & Bevæg dig for livet (2022)

ledelse af idrætsanlæg', 'attraktive udemiljøer til idræt og bevægelse' samt 'særlige målgrupper og sårbare borgere'.

Visionsnotatet er skrevet i kort form og kan læses selvstændigt. Hovedparten af analyserne i visionsnotatet er udfoldet i baggrundsrapporten, som indeholder yderligere oplysninger om idrætsområdet i Køge Kommune. Den interesserede læser opfordres til at læse begge afrapporteringer.

## Del 1: Tendenser i borgernes motions- og sportsvaner

Første del af visionsnotatet har fokus på tendenser i forhold til borgernes idrætsvaner, samt hvordan tendenserne kan forventes at manifestere sig i Køge Kommune. Fokus er på tal fra de seneste undersøgelser af danskernes motions- og sportsvaner samt undersøgelser, som beskriver idræts- og motionsdeltagelse specifikt for borgere i Køge Kommune.

### Store forandringer i idrætsbilledet

Danskernes motions- og sportsvaner har været under store forandringer de seneste årtier. I det følgende tegnes et overordnet billede af de centrale udviklingstendenser med fokus på perioden fra 2007 til 2020. Fokus er også på situationen i Køge Kommune.

Der gøres løbende brug af begrebet 'idrætsaktiv', som dækker over dem, der i motions- og sportsvaneundersøgelserne svarer ja til spørgsmålet 'dyrker du normalt sport og motion?'. Der er altså tale om selv vurderet idrætsdeltagelse, som ikke siger noget om omfang eller intensitet.

På landsplan er børn og unge (7-15 år) de mest idrætsaktive i befolkningen, og ser man på perioden fra 2007-2020, så har idrætsdeltagelsen blandt børn og unge ligget på lidt over 80 pct., mens den har ligget på ca. 60 pct. blandt voksne (16 år+). I perioden er der sket en polarisering i den forstand, at der har været en lille stigning i antallet af inaktive samtidig med, at de aktive bruger mere tid på idræt, sport og motion end tidligere.<sup>3</sup>

I Køge Kommune angiver 87 pct. af børn og unge i 2023, at de dyrker idræt<sup>4</sup>. Grundet tidsforskydning og metodiske forskelle er det imidlertid usikkert, hvorvidt børn i Køge Kommune i dag er mere idrætsaktive end landsgennemsnittet<sup>5</sup>. Blandt voksne var der flere idrætsaktive i Køge Kommune i 2014 (70 pct.) og 2017 (67 pct.)<sup>6</sup> end landsgennemsnittet i 2016<sup>7</sup>. Ser man på nyere undersøgelser som 'Danmark i Bevægelse' fra 2020<sup>8</sup>, er der imidlertid ingen tegn på, at voksne borgere i kommunen er mere idrætsaktive end gennemsnittet for hele landet<sup>9</sup>.

### Aktivitetsvalg, organisering og brug af faciliteter og steder til idræt, sport og motion

Mens deltagelsesniveauet på landsplan har været relativt stabilt siden 2007, er der sket store forskydninger, når det kommer til valg af idrætsaktiviteter, organiseringsform og brug af faciliteter og steder til sport og motion. Forskydningerne manifesterer sig

---

<sup>3</sup> Rask et al. (2022)

<sup>4</sup> Undersøgelse af børn og unge i Køge Kommune foretaget af Idrættens Analyseinstitut i 2023

<sup>5</sup> Se baggrundsrapporten for en uddybning af dette

<sup>6</sup> Epinion (2014; 2017)

<sup>7</sup> Pilgaard & Rask (2016)

<sup>8</sup> Engel et al. (2021)

<sup>9</sup> I notatet bruges hovedsageligt undersøgelsen 'Danmark i bevægelse' til at beskrive voksne borgeres idrætsdeltagelse i Køge Kommune, fordi undersøgelsen er foretaget i alle landets kommuner og dermed giver mulighed for sammenligning med landsplan. Det er ikke gældende for undersøgelsen i regi af 'Bevæg dig for livet', som er gennemført i et mindre antal kommuner.



forskelligt blandt børn, unge og voksne, som det fremgår i afsnittene herunder. De væsentligste pointer blandt voksne over 15 år er opsummeret i tabel 1 (side 11).

### **Udvikling i aktivitetsvalg**

På landsplan ser man et klassisk aktivitetsmønster blandt børn og unge, hvor fodbold, gymnastik og svømning dominerer (se figur b.1 i bilagsmaterialet) – og det går igen i brugen af faciliteter, hvor mere end 80 pct. af alle børn og unge anvender traditionelle dedikerede faciliteter som f.eks. idrætshaller, fodboldbaner og svømmehaller (se boks 1). Derudover er det på landsplan karakteristisk, at fitness, løb, cykling og gang stiger markant i popularitet fra 12-årsalderen, og herefter bliver de mest dyrkede aktiviteter. Efter 15-årsalderen er der desuden en betydelig tendens til at prøve flere idrætsaktiviteter af.

Voksnes aktivitetsvalg domineres af forskellige former for motionsaktiviteter. På landsplan er de største aktiviteter gå- og vandreture, styrketræning, løb, anden fitness- og motionstræning<sup>10</sup> og svømning, men mange dyrker også yoga/pilates/afspænding og forskellige former for cykling. Aktiviteterne foregår især udendørs og i kommercielt/privat regi.

De to største aktiviteter blandt børn og unge i Køge Kommune er svømning og fodbold, mens gymnastik kommer ind som nummer seks efter gå- og vandreture, trampolin og løbehjul<sup>11</sup>. Det viser, at de største aktiviteter på landsplan også dominerer i Køge Kommune.

I Køge Kommune dyrker de voksne borgere mindre friluftsliv og kano/kajak end voksne på landsplan<sup>12</sup>. Ud over disse forskelle flugter voksnes aktivitetsvalg med landsgennemsnittet.

### **Organisering af idræt, sport og motion**

Når det gælder organisering, så viser den seneste motions- og sportsvaneundersøgelse fra 2020 et fald i foreningsdeltagelsen blandt børn og unge<sup>13</sup>. Her angav 77 pct. af alle børn og unge, at de havde været idrætsaktive i en forening i løbet af det seneste år. Det er et fald fra 86 pct. i 2016, som kan hænge sammen med coronapandemien og nedlukninger af foreningsidrætten i store dele af 2020 og 2021. Ser man på perioden før pandemien (2007-2016) var der ikke en entydig nedadgående trend i børn og unges foreningsdeltagelse på landsplan.

Blandt voksne (over 15 år) har foreningsdeltagelsen på landsplan været nedadgående for alle aldersgrupper mellem 16-59 år, også før coronapandemien (se figur b.4 i bilagsmaterialet). I den seneste motions- og sportsvaneundersøgelse var 33 pct. af alle voksne aktive i foreningsidrætten, hvilket er et fald fra 39 pct. i 2016. Faldet kan være

---

<sup>10</sup> F.eks. crosstrainer, aerobic, step, stram op, cirkeltræning, TRX, andre motionsøvelser

<sup>11</sup> Fra børneundersøgelsen af Køge Kommune i 2023

<sup>12</sup> Engell et al. (2021)

<sup>13</sup> Rask et al. (2022)

forstærket af nedlukninger i forbindelse med coronapandemien, men siden 2007 er voksnes foreningsdeltagelse faldet med 9 procentpoint på landsplan.

Mens foreningsidrætten har mistet tilslutning, er flere danskere blevet aktive på egen hånd og i kommercielt/privat regi (f.eks. i et kommercielt fitnesscenter). 67 pct. af alle børn og unge angav i motions- og sportsvaneundersøgelsen fra 2020 at være aktive på egen hånd, mens hver femte var aktiv i kommercielt/privat regi, og det er væsentligt flere end i 2011.

Når børn og unge er aktive på egen hånd eller i privat regi, er det særligt inden for aktiviteter som styrketræning, løb og streetaktiviteter<sup>14</sup>, der alle er såkaldte 'megatrends' (dyrkes af 15 pct. eller flere). Blandt voksne er selvorganiseret idræt den klart største organiseringsform, mens den kommercielle/private idræt har omtrent samme tilslutning som foreningsidrætten (31 pct. i 2020)<sup>15</sup>. Tilslutningen til den kommercielle/private idræt er næsten fordoblet siden 2007.

I Køge Kommune har 84 pct. af børn og unge dyrket en foreningsidræt inden for det seneste år fra undersøgelsestidspunktet, 18 pct. i privat/kommercielt regi og 64 pct. har organiseret deres idræt på egen hånd. Det er imidlertid usikkert, hvorvidt køgeboernes organiseringsmønster reelt adskiller sig fra landsgennemsnittet i dag grundet tidsforskydning og metodiske forskelle<sup>16</sup>. Blandt voksne følger organiseringen af idrætsaktiviteter de generelle tendenser på landsplan<sup>17</sup>.

### **Brug af faciliteter og steder til idræt, sport og motion**

Fremgangen i selvorganiserede og kommercielle aktiviteter har medført en række interessante forskydninger i danskernes brug af faciliteter og steder til idræt, sport og motion. Nedenstående skitserer udviklingen i den overordnede brug af faciliteter, men det er vigtigt at sige, at det ikke siger noget om intensiteten eller hyppigheden af facilitetsbrugen. Derudover viser tallene brugen af faciliteter uanset organiserings- og ejerform. Se boks 1 for definition af facilitetstyper.

Den mest benyttede facilitet i befolkningen er udendørsområder, som dækker over havet/havne/søer, naturen (skov, strand m.v.), gader/fortove og byens parker (se figur 1). Disse arenaer har alle siden 2011 oplevet stigende brug, og brugen er i særdeleshed accelereret som følge af coronakrisen (se figur b.5 i bilagsmaterialet). Ser man på alder, er det særligt efter 15-årsalderen, at udendørsområder vinder indpas som ramme for idrætsaktiviteter, hvor mere end 80 pct. dyrker aktiviteter i mindst én af de ovenstående udendørsområder (se figur 1).

Derudover anvendes outdoorfaciliteter af mellem 20-40 pct. blandt 7-59-årige, og det omfatter f.eks. mountainbikespor, ridestier, havnebade og kabelbaner (se figur 1). Fælles

---

<sup>14</sup> Skateboard/løbehjul/rulleskøjter

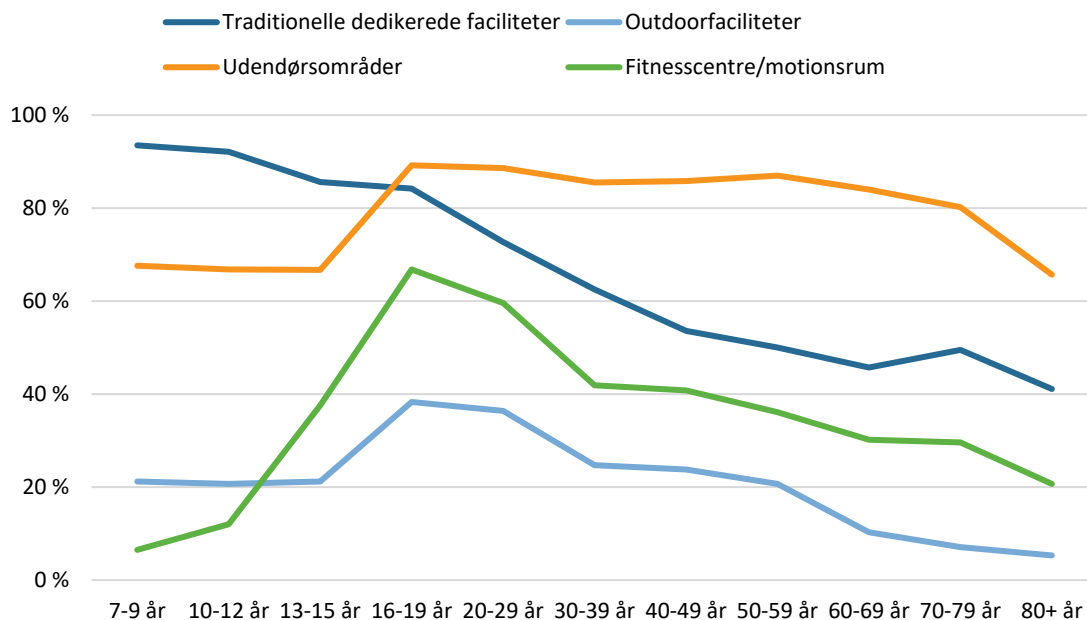
<sup>15</sup> Rask et al. (2022)

<sup>16</sup> Se baggrundsrapporten for en uddybning af dette

<sup>17</sup> Engel et al. (2021)

for både udendørsområder og outdoorfaciliteter er, at de bliver anvendt mere konsistent på tværs af alder end traditionelle dedikerede anlæg.

**Figur 1: Danskernes brug af faciliteter i 2020 (pct.)**



Figuren viser svarfordelingen blandt børn og voksne til spørgsmålet 'Hvor har du dyrket dine aktivitet(er)?' for fire kategorier fordelt på aldersgrupper (n=11.296). Kilde: Rask (2021).

### Boks 1: Samlede kategorier for steder/faciliteter til sport og motion

<b>Traditionelle dedikerede faciliteter</b>	Idrætshal/gymnastiksal/bevægelsessal/idrætslokale, svømmehal, andet indendørs idrætsanlæg, fodboldbane, andet udendørs idrætsanlæg
<b>Outdoorfaciliteter</b>	Faciliteter i naturen (f.eks. mountainbikespor og ridestier), faciliteter på vandet (f.eks. havnebade og kabelbaner)
<b>Udendørsområder</b>	Naturen, på/i vandet, veje, gader, fortove og lignende, byens parker, udendørsarealer der ikke normalt bruges til idræt (f.eks. ved skoler)
<b>Fitnesscenter/motionsrum</b>	Indendørs fitnesscenter/motionsrum uanset organiserings- og ejerform

Traditionelle dedikerede faciliteter dækker over forskellige typer af faciliteter, som er etableret med henblik på idræt såsom idrætshaller/-sale/-lokaler, svømmehaller, fodboldbaner samt andre indendørs- og udendørs idrætsanlæg. Disse typer af faciliteter er fortsat en central ramme for danskernes idrætsaktiviteter, om end brugen falder med alderen, som det fremgår af figur 1. Således er det flere end 80 pct. af de 7-19-årige, der benytter traditionelle dedikerede faciliteter, mens det er 60 pct. blandt 30-39-årige og ca. 50 pct. blandt 40-79-årige. I sammenligning med tidligere undersøgelser blev idrætshaller og

-sale benyttet af historisk mange i 2020 (36 pct.), mens svømmehaller blev anvendt af 4 procentpoint flere end i 2016 (se figur b.5 i bilagsmaterialet).

Derudover er andelen af danskere, som bruger fitnesscentre/motionsrum, steget de senere år (se figur b.5 i bilagsmaterialet). Brugen af fitnesscentre/motionsrum dækker over forskellige ejerformer, som kan være kommercielt, kommunalt eller selvejende. Facilitetstypen er i særdeleshed ramme om idrætsaktiviteter efter 12-årsalderen, hvor den peaket blandt 16-19-årige (67 pct.) og fortsætter populariteten efterfølgende, hvor 40-60 pct. anvender fitnesscentre/motionsrum frem mod 50-årsalderen (se figur 1). Dertil kommer, at ca. hver tiende fitness-/styrketræningsudøver (styrketræning, spinning, crossfit, anden fitness- og motionstræning) bruger udendørsfaciliteter til disse aktiviteter.

Grundet metodiske forskelle mellem 'Danskernes Motions- og Sportsvaner 2020' og børneundersøgelsen af Køge Kommune fra 2023, er det svært at sammenligne køgeboernes facilitetsbrug med landsplan<sup>18</sup>. Svømmehaller anvendes imidlertid af flere børn og unge i Køge Kommune (44 mod 35 pct.), hvilket taler for, at brugen af svømmehaller er mere udbredt her. Bemærk dog stadig, at der er en tidsforskel på tre år imellem de to tal.

Brugen af faciliteter blandt voksne er ikke belyst i undersøgelsen 'Danmark i Bevægelse'. I stedet belyses facilitetsbrug gennem undersøgelsen 'Bevæg dig for livet' fra 2022<sup>19</sup>, der består af 29 kommuner, hvor Køge indgår. Voksne køgeboeres brug af faciliteter minder generelt om den samlede brug blandt de 29 kommuner. Naturen (skov, strand m.v.) anvendes imidlertid af lidt færre som ramme for idræts- og bevægelsesaktiviteter i Køge Kommune (79 pct.) end gennemsnittet for de 29 andre kommuner (83 pct.). Derudover er der lidt færre voksne i Køge Kommune, der anvender svømmehaller.

### Opsummering af idræts tendenser

Samlet set illustrerer ovenstående tendenser, at danskerne har bevæget sig mod et aktivitets-, organiserings- og facilitetsmønster, der afspejler behov for mere selvbestemmelse, lettere tilgængelighed og mere uformelle organiseringsrammer. Det ses i den faldende foreningsdeltagelse, den øgede organisering på egen hånd samt i kommercielt/privat regi og i det større forbrug af udendørsområder og fitnesscentre. På trods af dette er traditionelle dedikerede idrætsfaciliteter stadig en vigtig ramme, særligt for børn og unges idrætsaktiviteter.

Eksisterende undersøgelser peger på, at de voksnes idrætsvaner i Køge Kommune flugter med de landsdækkende tendenser (se tabel 1). Derfor forventes tendenserne på landsplan at være en god indikator for udviklingen i Køge Kommune. Tabel 1 herunder opsummerer de væsentligste tendenser blandt voksne.

---

<sup>18</sup> I 'Danskernes Motions- og Sportsvaner 2020' registreres facilitetsbrug ud fra de aktiviteter, børnene har dyrket inden for det seneste år (uanset hyppighed). I denne undersøgelse spørges 'Hvor har du dyrket idræt, sport eller motion *fåst* inden for det seneste år?' (dermed er regelmæssighed en betingelse)

<sup>19</sup> DGI, DIF (2022)

**Tabel 1: Opsummering af Køge Kommunes idrætstendenser blandt voksne sammenlignet med hele landet**

	Køge Kommune	Landsplan <sup>20</sup>	Sammenligning
Generel idrætsaktivitet <sup>21</sup>	82 pct. dyrker idræt	83 pct. dyrker idræt	På niveau med hele landet
Valg af aktiviteter	Fem største aktiviteter: Gå- og vandreture (89 pct.), styrketræning (44 pct.), løbeture (36 pct.), konditionstræning <sup>22</sup> (34 pct.) og svømning (25 pct.)	Fem største aktiviteter: Gå- og vandreture (91 pct.), styrketræning (43 pct.), løbeture (39 pct.), konditionstræning (32 pct.) og svømning (27 pct.)	Samme aktivitetsbillede som landsplan
Organisering <sup>23</sup>	Idrætsforening: 30 pct. Kommercielt regi: 18 pct. Selvorganisering: 71 pct.	Idrætsforening: 27 pct. Kommercielt regi: 18 pct. Selvorganisering: 72 pct.	På niveau med landsplan En anelse flere foreningsaktive
Facilitetsbrug <sup>24</sup>	79 pct. benytter naturen 39 pct. benytter fitnesscentre 25 pct. benytter haller/sale 14 pct. benytter svømmehaller	83 pct. benytter naturen 38 pct. benytter fitnesscentre 24 pct. benytter haller/sale 19 pct. benytter svømmehaller	Overvejende lig hele landet Lidt færre benytter naturen og svømmehaller i Køge

Tabellen viser idrætstendenser ud fra fire nøgleparametre i Køge Kommune og på landsplan. Kilder: Køge Kommune i Bevægelse (2021) og Bevæg dig for livets idræts- og motionsvaneundersøgelse 2022 (kun facilitetsbrug).

## Hvordan forventes tendenserne at manifestere sig i fremtiden?

Ovenstående gennemgang har tegnet et billede af den aktuelle deltagelse i idræt, sport og motion. I forlængelse heraf er det interessante spørgsmål, hvordan vi kan forvente, at deltagelsen i idræt, sport og motion vil tage sig ud fremover. Det søger vi svar på i det følgende ved at trække på teori om livsfaseeffekter, generationseffekter og tidsåndseffekter:

- Livsfaseeffekter betyder, at befolkningens idrætsvanemønster ændrer sig gennem livet i takt med, at hverdagsvilkårene ændrer sig. Disse vilkår ændrer sig i overgangen fra barn til teenager, i uddannelsestilværelsen, familielivsfasen, karrierelivsfasen og seniorlivsfasen, som alle er knyttet til forskellige ønsker og behov for sport og motion i fritiden.
- Generationseffekter betyder, at hver generation vokser op med særlige værdier, som præger deres idrætsdeltagelse gennem hele livet. Dvs. at man ikke forventer,

<sup>20</sup> Tallene for facilitetsbrug er imidlertid kun blandt 29 kommuner

<sup>21</sup> Idrætsaktive er i dette tilfælde ikke selv vurderet, men i stedet forskernes egen kategorisering. Man opnår status som idrætsaktiv, hvis man dyrker minimum én aktivitet mindst én gang om måneden.

<sup>22</sup> F.eks. på løbebånd, motionscykel, romaskine

<sup>23</sup> Andelene er udregnet blandt dem, der dyrker minimum én idrætsaktivitet mindst én gang ugentligt

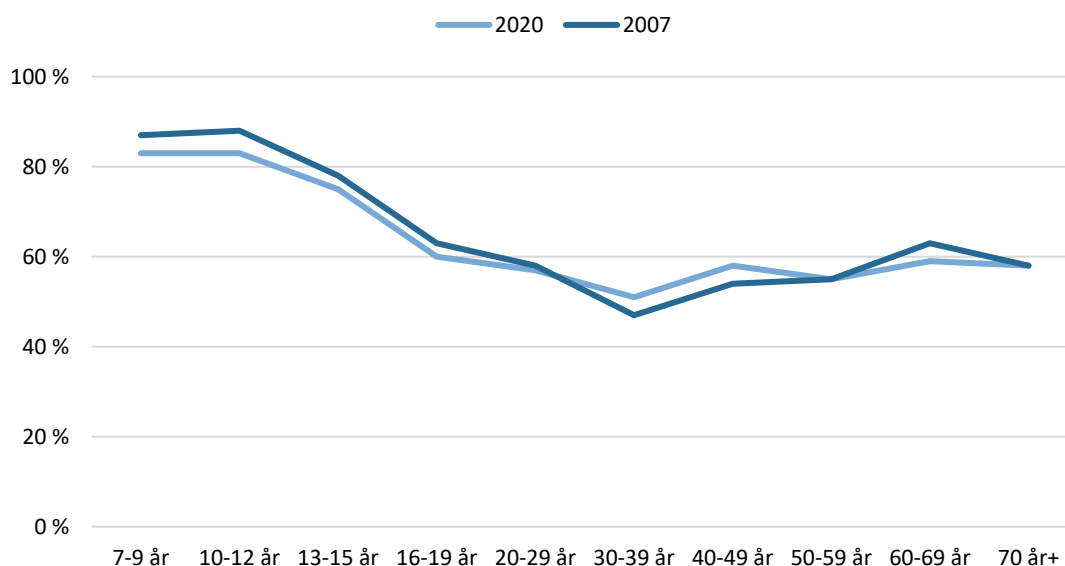
<sup>24</sup> Andelene dækker over dem, der har valgt den respektive facilitet ud fra spørgsmålet: 'Hvilke idrætsanlæg, -faciliteter, -lokaler eller -steder benytter du til at dyrke idræt eller motion?'. Andelene er udregnet ud fra dem, der dyrker mindst én idrætsaktivitet.

at generationens karakter af idrætsdeltagelse ændrer sig markant over tid. Generationseffekten ses f.eks. i den såkaldte 'Babyboomer-generation' (født 1945-1954), som har været garant for en høj og stigende tilslutning til sport og motion gennem hele generationens voksentilværelse.

- Tidsåndseffekter betyder, at særlige strømninger og trends er med til at ændre det overordnede idrætslandskab på tværs af generationer og livsfaser. Et eksempel er de seneste årtiers fokus på sundhed og de sundhedsmæssige effekter af fysisk aktivitet i almindelighed, som blandt andet har medført en stor vækst i andelen af danskere, der dyrker forskellige former for fitness- og motionsaktiviteter.

Ser man på udviklingen i danskernes motions- og sportsvaner fra 2007 til 2020, så er livsfaseeffekter en central tilgang til at forstå danskernes deltagelse i sport og motion. Det fremgår af figur 2, hvor idrætsdeltagelsen (andelen der normalt dyrker idræt) i henholdsvis 2007 og 2020 er vist.

**Figur 2: Idrætsdeltagelse på landsplan i 2007 og 2020 (pct.)**



Figuren viser andelen af borgere, der svarer 'ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt sport og motion?'. Fordelt på undersøgelsesår (2007, n=6.125; 2020, n=11.296).

På tværs af livsfaser er den overordnede idrætsdeltagelse relativt ens i 2007 og 2020. Det indikerer, at livsfaseeffekter yder stor indvirkning på idrætsdeltagelsen og er med til at give en vis stabilitet i idrætsbilledet over tid. På den baggrund vil det også være forventeligt, at idrætsbilledet i 2034 på et overordnet niveau vil minde om det, som vi kender i dag.

Det er dog forventeligt, at generationseffekter og tidseffekter også vil spille ind frem mod 2034. Blandt unge generationer synes der at være en tendens til at søge mere uformelle fællesskaber, som man f.eks. kender det i kommercielle fitnesscentre og udendørs offentligt tilgængelige træningsmuligheder. Men i hvilket omfang dette fortsat slår igennem, når de

unge træder ind i senere livsfaser – eller om de unge finder tilbage til foreninger, som det har været tilfældet med tidligere generationer – er svært at spå om.

Når det kommer til tidsåndseffekter, må det også forventes, at de vil yde en eller anden form for indflydelse. Det kan f.eks. være i form af øget digitalisering af idræt og bevægelse, som for alvor har fået opmærksomhed de senere år. Det kan være i forhold til at bruge forskellige former for apps og ure til at måle træning og deltagelse i forskellige former for træningssessioner på digital vis (f.eks. hjemmefra). Virtuel deltagelse er ikke for alvor slået igennem herhjemme, men det kan blive en deltagelsesform, som med tiden kan udfordre det traditionelle foreningsliv. Derudover kan digitalisering få stadig større indflydelse på vores forventninger til, hvad organiserede idrætstilbud (i foreninger eller kommercielt regi) skal kunne rumme - f.eks. i form af online information og tilmeldingssystemer.

Der er dog også eksempler på, at det traditionelle foreningsliv omfavner den tidsånd, vi ser i det øgede behov for uformelle rammer og autonomi, når der etableres mere løse, fleksible tilmeldingsformer og strukturer<sup>25</sup>. Foreningsfitness, klippekortsystemer og Fitdeal<sup>26</sup> er eksempler på dette. Dermed må der også forventes en vis fleksibilitet i det traditionelle foreningslivs evne til at omfavne tidsånden og fortsat tiltrække idrætsaktive danskere.

I forhold til Køge Kommune giver ovenstående anledning til fem konkrete betragtninger.

For det første indikerer livsfaseeffekterne, at det idrætsbillede, som gælder i Køge Kommune i dag, i et vist omfang også vil gøre sig gældende i 2034. Den samlede idrætsdeltagelse vil minde om den, vi ser i dag, om end der kan komme forskydninger på tværs af organiseringsformer, som det f.eks. har været tilfældet de seneste 10-15 år på landsplan.

For det andet vil idrætsbilledet være domineret af de store aktiviteter (eller megatrends), som gør sig gældende i kommunen i dag. Med afsæt i landsplan skal her specifikt peges på gå- og vandreture, løb og styrketræning, der alle har været megatrends (dyrkes af 15 pct. eller flere) de seneste 20 år, og til dels svømning, som bortset fra 2011 også har været en megatrend. Blandt børn har fodbold, svømning og gymnastik været klare megatrends siden 1998. Det er forventeligt, at disse aktiviteter også vil dominere i 2034.

For det tredje vil den forventelige tilslutning til ovennævnte megatrends betyde, at de faciliteter, som anvendes i dag, også vil være relevante i 2034. Selvom foreningsdeltagelsen måtte falde som følge af en generations- eller tidsåndseffekt, så er det sandsynligt, at særligt børn og unge fortsat vil dyrke ovenstående megatrends, og derfor vil der fortsat være behov for at prioritere traditionelle dedikerede faciliteter. Således vil organiseringsformen ikke nødvendigvis hænge 1:1 sammen med brugen af faciliteter.

For det fjerde må der forventes en vis dynamik i tilslutningen til aktiviteter (dvs. øget tilslutning og fald). Øget tilslutning og mindre fald vil have begrænset indflydelse på

---

<sup>25</sup> Borgers et al. (2016)

<sup>26</sup> Se f.eks. <https://viborgidraetsraad.dk/fitdeal/>

megatrends, da de fortsat vil udgøre en betydelig del af idrætsbilledet, mens det omvendt kan have stor indflydelse på ægte trends (dyrkes af 7-15 pct.) og nichetrends (dyrkes af færre end 7 pct.). Der skal så at sige mindre til enten at fordoble eller halvere deltagereskaren i ægte trends eller nichetrends. Aerobic er et eksempel på en ægte trend blandt voksne, der siden 2007 er dalet i popularitet og har halveret sin deltagertilslutning og i dag har karakter af en nichetrend. Dertil kommer, at visse nichetrends som f.eks. crossfit (6 pct. i 2020), SUP (3 pct. i 2020) og padel (2 pct. i 2020) rangerer højt i den offentlige bevidsthed, selvom de kun dyrkes af relativt få voksne. De aktiviteter rammer måske noget særligt i tidsånden og kan vokse sig større, men der findes også flere eksempler på, at nichetrends forbliver nichetrends eller nærmest forsvinder.

For det femte kan generationseffekten få særlig relevans for Køge Kommune. Den førømtalte 'Babyboomer'-generation vil være 80-89 år i 2034, og netop ældre over 80 år forventes at vokse markant i Køge Kommune. Dette segment vil sandsynligvis opretholde et vist aktivitetsniveau og være mere aktive, end ældre over 80 år tidligere har været.



## Del 2: Centrale forhold for idrætten i Køge Kommune

I denne del er fokus på en række forhold, som det er væsentligt at medtænke i det fremtidige arbejde med idrætten i Køge Kommune. Først er fokus på borgersammensætningen i kommunen samt forventninger til befolkningstilvæksten frem til 2034. Dernæst følger et afsnit, som fokuserer på idrætsområdets økonomi samt dækning af idrætsfaciliteter. Fokus er også på udvalgte faciliteters booking og benyttelse. Afslutningsvis er fokus på status i idrætsforeningerne.

### Borgersammensætning og befolkningstilvækst

Køge Kommune har næsten altid haft befolkningstilvækst, og sammenlignet med andre sjællandske oplandskommuner har Køge Kommune inden for de seneste 10 år haft en relativ større befolkningstilvækst. Fra 2011 til 2023 er indbyggertallet vokset med 5.205.

Befolkningstilvækst og -sammensætning er væsentlige parametre at have for øje, når der arbejdes med rammer for idræt, sport og motion. Borgernes uddannelsesniveaue har eksempelvis stor betydning for antallet af aktive, mens deltagelsen i organiserede foreningsaktiviteter er lavere blandt borgere med anden etnisk herkomst end dansk.

Der bor relativt mange ældre over 65 år i Køge Kommune samt statsborgere fra ikke-vestlige lande, mens andelen af borgere med videregående uddannelse ligger tæt på gennemsnittet for alle landets kommuner. Køge Kommune placerer sig også i midten målt på det socioøkonomiske indeks, og samlet set giver borgersammensætningen forventning om en gennemsnitlig idrætsdeltagelse<sup>27</sup>. Det synes også at være tilfældet, jf. del 1.

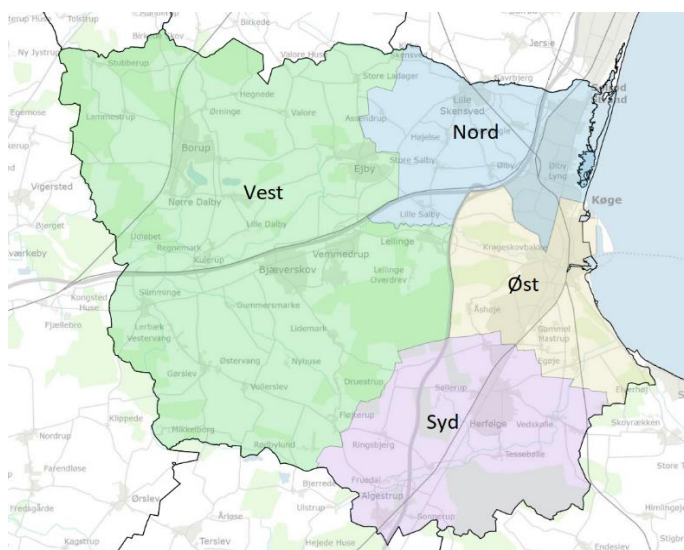
### Flere ældre borgere frem mod 2034

I 2023 bor der 62.460 borgere i Køge Kommune, og man forventer en befolkningstilvækst på 4.757 borgere frem mod 2034. Tilvæksten forventes at ske i Køge Syd (+1.572 borgere), Køge Nord (+1.390 borgere) og Køge Øst (+1.534 borgere), mens det samme antal borgere forventes i Køge Vest (- 1 borger). Lokalområder, antal indbyggere i 2023 og forventet antal indbygger i 2034 fremgår af figur 3 herunder. Dertil kommer 240 borgere med ukendt adresse i 2023, som sammen med flygtninge forventes at stige til 501 i 2034.

---

<sup>27</sup> Læs mere om dette i idræts- og facilitetsanalysen

**Figur 3: Kort over lokalområder i Køge Kommune**



	2023	2034
Køge Vest (Vemmedrup, Ejby, Borup og Skovbo)	17.885	17.884
Køge Øst (Ellemark, Sct. Nicolai, Hastrup og Søndre)	21.221	22.755
Køge Nord (Højelse, Asgård og Kirstinedal)	14.942	16.332
Køge Syd (Algestrup, Herfølge og Holmebæk)	8.172	9.744

Ud over variation i tilvækst mellem lokalområder forventes også variation på tværs af aldersgrupper. Der forventes en stigning på 730 borgere blandt 0-5-årige, mens antallet af 6-15-årige forventes at stige med 801 borgere. Blandt voksne forventes et fald i antallet af 16-59-årige borgere i kommunen på 942, mens den antalsmæssigt største stigning forventes blandt borgere over 60 år (4.168 borgere). Zoomer man ind på aldersgruppen 60+ år, så er det særligt borgere over 80 år, som udgør en stor stigning. I 2023 er der 3.155 borgere på 80 år eller derover, mens antallet i 2034 forventes at være 5.087 borgere (+1.932 borgere).

Tilvæksten kommer til at skabe mindre forandringer i den procentuelle borgersammensætning. Andelen af borgere på 60 år eller derover i kommunen forventes af vokse fra 26 pct. i 2022 til 31 pct. i 2034, mens andelen af 16-59-årige omvendt forventes at falde fra 55 pct. i 2022 til 49 pct. i 2034. De 0-5-årige og 6-15-årige forventes at udgøre samme andel af borgerne i 2034 som i 2022 (hhv. 7 og 13 pct.). Udviklingen i de fire områder vil i hovedtræk minde om den, man ser for hele kommunen.

## Økonomi og faciliteter

Undersøgelsen har også haft fokus på faciliteter og økonomi på idrætsområdet. Idrætsfaciliteter er vigtige for mange idrætsforeninger og omdrejningspunktet for den kommunale indsats på idrætsområdet. I perioden fra 2011-2021 gik mellem 79-82 pct. af Køge Kommunes udgifter på idrætsområdet til drift af idrætsfaciliteter. De øvrige udgiftsposter kan f.eks. være lokaletilskud og udgifter til frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde. Driften af idrætsfaciliteter er altså den klart største udgiftspost, og den har ligget på et nogenlunde konstant niveau over tid. En mindre del af de kommunale driftsudgifter udgøres af aktivitets- og kursustilskud til foreninger samt puljemidler.

I perioden fra 2019-2021 har Køge Kommune i gennemsnit haft driftsudgifter på idrætsområdet på 721 kr. pr. borger (pr. år). Det er tæt på gennemsnittet blandt kommuner i Region Hovedstaden (738 kr. pr. borger) og Region Sjælland (693 kr. pr. borger), mens det er højere end gennemsnittet på landsplan (677 kr. pr. borger).

Ser man på de gennemsnitlige anlægsudgifter i samme periode (2019-2021), har man i Køge Kommune i gennemsnit pr. år brugt 881 kr. pr. borger, hvilket er mere end dobbelt så meget som gennemsnittet i Region Hovedstaden (315 kr. pr. borger), Region Sjælland (333 kr. pr. borger) og på landsplan (267 kr. pr. borger). De store anlægsudgifter skyldes især investeringer i forbindelse med nyt stadion og opvisningshal (hal 3) i Køge Idrætspark.

En stor del af udgifterne er som nævnt på den ene eller anden vis bundet op på idrætsfaciliteter. Køge Kommune har en relativt klassisk facilitetsmasse, som blandt andet tæller flere store indendørs haller, gymnastikcenter, fodboldanlæg på forskellige lokationer, svømmeanlæg, golfanlæg, fitnesscentre og rideanlæg<sup>28</sup>. Dertil kommer et komplet atletikstadion og et cricketstadion samt arbejdet med udvikling af Køge Idrætspark, som blandt andet inkluderer et moderne stadion med kunstgræsbane og 6.000 siddepladser, en opvisningshal og opførelse af flere omklædningsrum.

Der findes ingen retningslinjer eller anbefalinger om, hvor mange traditionelle dedikerede idrætsfaciliteter der skal være i en kommune, og i et internationalt perspektiv hører facilitetsdækningen i Danmark til blandt de bedste i verden. Ser man på forskningen, så er der ikke evidens for, at antallet af faciliteter i sig selv har betydning for idrætsdeltagelsen, og man kan altså ikke bygge sig til en højere idrætsdeltagelse<sup>29</sup>.

Køgeboerne er overordnet set tilfredse med mulighederne for at dyrke i idræt i indendørs og udendørs faciliteter<sup>30</sup>, og det er ikke mangel på faciliteter, som holder inaktive fra at dyrke idræt, sport og motion.

I tillæg til borgernes umiddelbare vurdering af facilitetsdækningen, kan det også være interessant at se på den objektive dækning af de traditionelle dedikerede faciliteter i kommunen - dvs. hvor mange borgere der i gennemsnit er pr. facilitetstype. Idan indsamler oplysninger om idrætsfaciliteter i alle landets kommuner (se evt. facilitetsdatabasen.dk), og det er herved muligt at sammenligne facilitetsdækningen i Køge Kommune med andre kommuner og landsplan.

Idan har løbende rangeret landets kommuner ud fra forholdet mellem faciliteter og antal indbyggere med fokus på idrætshaller større end 300 m<sup>2</sup>, idrætslokaler og -sale under 300 m<sup>2</sup>, svømmeanlæg, fitnesscentre og fodboldbaner<sup>31</sup>. Dette facilitetsudsnit er et meningsfyldt sammenligningsgrundlag, fordi disse faciliteter udgør rammen om mange danskeres idrætsaktiviteter. De er på forskellig vis egnede til en eller flere af de idrætsaktiviteter, som har karakter af at være megatrends.

---

<sup>28</sup> Facilitetsdatabasen.dk (2023)

<sup>29</sup> Dalgas et al., 2020.

<sup>30</sup> Som det fremgår af børne- og voksenundersøgelsen af Køge Kommune (Idræts- og facilitetsanalysen)

<sup>31</sup> <https://www.idan.dk/nyheder/ny-database-store-forskelle-paa-facilitetsdaekning-i-land-og-bykommuner/>, <https://www.idan.dk/nyheder/facilitetsindeks-rangerer-kommuner-i-forhold-til-hinanden/>, <https://www.idan.dk/nyheder/nyt-facilitetsindeks-smaa-kommuner-har-stadig-flest-faciliteter-pr-indbygger/>

Idrætshaller, -sale og -lokaler er anvendelige til gymnastik og indendørs fodbold, som begge er megatrends blandt børn, svømmeanlæg danner ramme om svømning, som også er en megatrend blandt børn, mens fitnesscentre/motionsrum egner sig til styrketræning, som er en megatrend blandt børn og voksne, samt yoga, som er en megatrend blandt voksne. Fodboldanlæg er ramme om udendørs fodbold, som er en megatrend blandt børn.

Over tid har Køge Kommune opnået en gradvist dårligere rangering på landsplan fra nr. 49 i 2017 og nr. 58 i 2019 til nr. 62 i 2021, når man tager afsæt i de ovennævnte facilitetstyper. Det vil altså sige, at kommunen har fået gennemsnitligt flere indbyggere pr. facilitet over tid i sammenligning med andre kommuner. Omvendt placerer Køge Kommune sig i den bedre halvdel blandt landets kommuner, når det gælder distancen til de ovennævnte idrætsfaciliteter<sup>32</sup>. Opgørelsen medtager ikke faciliteternes serviceniveau, kvalitet eller benyttelse.

Det skal nævnes, at der er store udsving i facilitetsdækning opgjort som antal borgere pr. facilitet på tværs af Danmark. Helt generelt er der færre borgere om at dele idrætsfaciliteter i jyske kommuner i sammenligning med kommuner på Sjælland og især i Hovedstadsområdet. Blandt de 17 kommuner i Region Sjælland er Køge Kommune således placeret som nummer ni, mens Køge Kommune ville placere sig som nummer otte blandt de 29 kommuner i Region Hovedstaden, hvis man hørte til her.

### Udvalgte idrætsfaciliteters booking og benyttelse

Undersøgelsen har også haft fokus på at undersøge booking og benyttelse af udvalgte idrætsfaciliteter i Køge Kommune. Specifikt har fokus være på udvalgte store idrætshaller, kommunens tre svømmeanlæg samt udvalgte udendørsbaner. Undersøgelsen er baseret på et mindre udpluk af faciliteter i kommunen, og fokus har været på en relativ kort periode. Undersøgelsen tager derfor et første skridt i forhold til at arbejde mere systematisk med data på booking og benyttelse.

Undersøgelsen af de 12 haller viser, at de er benyttet i 71 pct. af tiden fra kl. 16-22 på hverdage, mens benyttelsen ligger lige under 50 pct. fra kl. 8-16 på hverdage. Der er store forskelle på tværs af de 12 haller, men samlet set viser analysen, at der fra kl. 8-16 såvel som kl. 16-22 er mulighed for at benytte hallerne til mere aktivitet. Det gælder også i weekenderne, hvor hallerne er benyttet i 38 pct. af tiden. Sammenligner man benyttelsen af de 12 idrætshaller med andre haller i Region Hovedstaden, Region Sjælland og landsplan, så benyttes hallerne mere end gennemsnittet i Region Sjælland og på landsplan, mens den er på højde med benyttelsen i Region Hovedstaden. I forhold til andre haller skal det bemærkes, at der er relativt få bookinger, som ikke realiseres til aktivitet. Endelig har analysen også berørt antallet af lukkedage i hallerne. Blandt anlæggene i kommunen gælder, at Køge Hallerne og Køge Nord Sport Center har flest åbningsdage i løbet af året, mens kommunale lokaler samt Skovbohallerne, Ravensborghallen og Herfølgehallerne holder lukket, når folkeskolerne har lukket (dvs. helligdage og ferieperioder). En måde at øge kapaciteten i hallerne er at mindske antallet af lukkedage.

---

<sup>32</sup> Facilitetsdatabasen.dk (2023)

I forhold til svømmeanlæggene i kommunen viser undersøgelsen, at der er mange timer med aktivitet i anlæggene, når man sammenligner dem med lignende typer af anlæg på landsplan. Endelig fremgår af undersøgelsen, at udendørsbaner i forbindelse med stadions bookes mere fra kl. 16-22 på hverdage end baner, som ligger i forbindelse med skoler.

## Ildrætsforeningernes status og trivsel

Ildrætsforeningerne i Køge Kommune havde i 2022 tilsammen 24.375 medlemmer<sup>33</sup>. Mens foreningerne er bedst til at tiltrække børn (en stor andel af kommunens børn er medlemmer i foreningerne) er der modsat en mindre andel af kommunens voksne, der er medlemmer i foreningerne. Samlet set er der dog et større absolut antal voksne og ældre i idrætsforeningerne, end der er børn og unge, idet der i 2022 var 10.797 medlemmer under 25 år, og 13.578 medlemmer over 24 år. Det billede gør sig også gældende i andre kommuner og afspejler, at børn og unge især dyrker idræt i idrætsforeninger, mens voksne i højere grad er aktive på egen hånd eller i privat regi.

Ildrætsforeningerne i kommunen er blevet inviteret til en spørgeskemaundersøgelse, som giver indblik i deres status og trivsel<sup>34</sup>.

Undersøgelsen viser, at det har stor betydning for de fleste idrætsforeninger at bidrage til lokalsamfundet, som de er en del af. Både i forhold til den mere generelle udvikling af lokalsamfundet, men også mere specifikt i forhold til at øge idrætsdeltagelsen og sundheden blandt de lokale borgere. Idrætsforeningerne har et stort fokus på, at medlemmerne kan udvikle sig og blive så dygtige som mulige samtidigt med, at de er glade, tilfredse og færdes i et stærkt socialt miljø. Der er omvendt markant mindre fokus på vigtigheden i at skabe talenter i kommunen, hvilket der kun er 2 pct. af de deltagende foreninger der mener, er et relevant indsatsområde i de kommende år.

Der har de senere år været et frafald fra foreningsidrætten, men når man spørger de enkelte foreninger, så har lidt over hver tredje forening oplevet en medlemsfremgang over de sidste fem år, mens lidt over hver tredje har oplevet et uændret antal. Knap hver fjerde forening har oplevet et medlemsfald. Foreningerne er ikke blevet spurgt til størrelse af frafald eller vækst, og foreningernes udvikling i medlemstal siger derfor heller ikke noget om den samlet udvikling, som altså har været nedadgående. I det lys er det interessant, at 58 pct. af foreningerne forventer en medlemsstigning over de næste fem år, mens kun 13 pct. forventer en medlemstilbagegang. Foreningerne er overvejende positive i forhold til, hvorvidt de regner med at kunne rekruttere et tilstrækkeligt antal frivillige over de næste fem år, men ca. hver femte forening vurderer ikke, at de vil lykkes med det.

Mere end hver anden forening (53 pct.) vurderer, at de nuværende faciliteter dækker deres behov, mens 43 pct. mener det modsatte. Det er særligt de store foreninger, der er udfordrede på faciliteternes kapacitet, mens de mindre foreninger i højere grad er

---

<sup>33</sup> Medlemmer af DGI eller DIF. Medlemstallet er rensset for 'dobbeltmedlemskab', således at medlemskab kun registreres én gang, hvis foreningen er medlem af begge organisationer. Den samme person kan indgå flere gange i det samlede medlemstal.

<sup>34</sup> 47 ud af de 94 inviterede idrætsforeninger har deltaget i undersøgelsen.

tilfredse. En del foreninger efterspørger mere tid til deres aktiviteter, og behovet for tid i faciliteter er også et emne, som optager foreningerne, når de fokuserer på fremtiden. Knap hver anden forening er bekymret for, om de fremover kan få adgang til gode faciliteter, og derfor er det et emne, som er centralt for foreningerne. Ofte efterspørger foreninger mere tid i de anlæg, de allerede bruger samt i tidsrummet fra kl. 17-20. Kapacitetsanalysen viste, som nævnt ovenfor, at der er en del tid i faciliteterne (dvs. idrætshaller og boldbaner), som ikke benyttes, men hvorledes det kan imødekomme foreningernes behov vil være centralt at forholde sig til fremover. Bedre udnyttelse af faciliteter er blandt andet et fokus i indsatsområde 2, som præsenteres i næste afsnit.

Ud over ønsket om mere tid i faciliteterne, så udtrykker knap hver tredje forening (32 pct.) også ønsker om at få koblet flere 'mødesteder' til de eksisterende faciliteter, så de sociale aspekter af foreningslivet ikke skal klares i indgangspartier og omklædningsrum. Samtidigt oplever mere end halvdelen af foreningerne mangel på depotrum og opbevaringsplads i faciliteterne.

Endelig viser undersøgelsen, at flertallet af idrætsforeningerne ser positivt på fremtiden, og flertallet af foreninger vurderer da også, at de fremover vil klare sig godt i konkurrencen med andre fritidstilbud. De fleste foreninger (81 pct.) udtrykker også tilfredshed med foreningens generelle økonomi.

## Del 3: Scenarier og mulige indsatsområder for udviklingen af idrætsområdet i Køge Kommune

Første del af visionsnotatet har fokuseret på de overordnede tendenser i borgernes motions- og sportsvaner med fokus på landstal og Køge Kommune, mens anden del har haft fokus på at fremhæve centrale forhold vedrørende idrætsområdet i Køge Kommune. I del 3 herunder er fokus på fire indsatsområder for udviklingen af idrætsområdet, som fremtidens visioner kan tage afsæt i.

Der tages afsæt i fire indsatsområder, som er:

- 1) Behov for traditionelle dedikerede faciliteter
- 2) Organisering, styring og ledelse af idrætsfaciliteter
- 3) Attraktive udendørsmiljøer til idræt og bevægelse
- 4) Indsatser for særlige målgrupper og sårbare borgere.

De fire indsatsområder kan være væsentlige at interessere sig for og har særlig relevans for en eller flere befolkningsgrupper. Med baggrund i forventninger til fremtidige tendenser på idrætsområdet (jf. del 1) lister boks 2 herunder nogle centrale målgrupper, som de fire indsatsområder i forskelligt omfang knytter an til, hvilket vil fremgå i beskrivelsen af indsatsområderne. Der er tale om brede aldersgrupper, som spreder sig over flere livsfaser.

### Boks 2: Indsatser for forskellige målgrupper

På baggrund af gennemgangen af tendenser i danskernes idrætsvaner i del 1, kan der identificeres en række overordnede grupper, som kan være centrale for det fremtidige arbejde:

**Børn og unge:** For de 0-19-årige er traditionelle dedikerede idrætsfaciliteter og organisatoriske rammer fortsat essentielle for deres idrætsudøvelse. Allerede fra 15-årsalderen sker der nogle betydelige forandringer, idet unge får en mere eksperimenterende tilgang til idræt, sport og motion. Det ses blandt andet i, at de dyrker mange forskellige aktiviteter og søger mere uformelle organiseringsrammer (organisering på egen hånd eller i privat/kommercielt regi). Mens de yngste børn og unge trives i foreningsidrætten, er det centralt at understøtte et varieret idrætslandskab, der ud over klassiske aktiviteter som fodbold, svømning og gymnastik også kan give plads til f.eks. løbeture, fitness, SUP, padel og kano/kajak. Det skyldes, at flere dyrker disse aktiviteter som supplement til foreningsaktiviteter.

**Voksne:** De 20-59-årige er især aktive på egen hånd og dyrker forskellige former for motionsaktiviteter. Knap hver tredje voksen er også aktiv i en forening og/eller i privat regi. Voksne er især aktive udendørs, og mange benytter Køge Kommunes varierede natur med kystlinje, bugt og skovområder. Der er lidt færre i Køge Kommune end blandt voksne i andre kommuner, som anvender naturen, men det skyldes ikke mangel på muligheder, når man spørger de voksne. Desuagtet kan der udvikles på deciderede faciliteter i naturen – det kan f.eks. være afmærkede løberuter og mountainbikespor, der i høj grad tiltaler aldersgruppen 20-59 år. I øvrigt er det væsentligt at sikre adgang til naturen (skov, strand etc.), både gennem information og infrastruktur,

fordi naturen danner den klart største ramme for voksnes idrætsaktiviteter. Ud over de udendørs områder/outdoorfaciliteter er det forsat relevant at udvikle mulighederne for at dyrke fitness, som også tiltrækker mange voksne.

**Ældre:** De ældre over 59 år indsnævrer deres antal af aktiviteter og deres facilitetsbrug, og de ønsker i høj grad at være aktive i dagtimerne. De kan tænkes ind som mere centrale brugere i haller og sale i løbet af dagen, ligesom mange ældre også har smag for at røre kroppen i fitnesscentre og motionsrum samt udendørs. Antallet af ældre over 60 år kommer til at stige betydeligt frem mod 2034.

## Indsatsområde 1: Behov for traditionelle dedikerede faciliteter

Køge Kommunes idrætsstrategi 2015-2025 udstikker en overordnet retning for kommunens arbejde med rammer for idræt, sport og motion. Strategien betoner blandt andet betydningen af de traditionelle dedikerede faciliteter, som især er centrale for børn og unges idrætsdeltagelse og den organiserede idræt. Tendensen de senere år har desuden været, at disse faciliteter også kan sættes i spil på mere uformel vis for blandt andet voksne (det berøres i indsatsområde 2).

I takt med befolkningstilvæksten kan det være væsentligst at forholde sig til den objektive facilitetsdækning fremover. Det er også et emne, som optager en stor del af idrætsforeningerne.

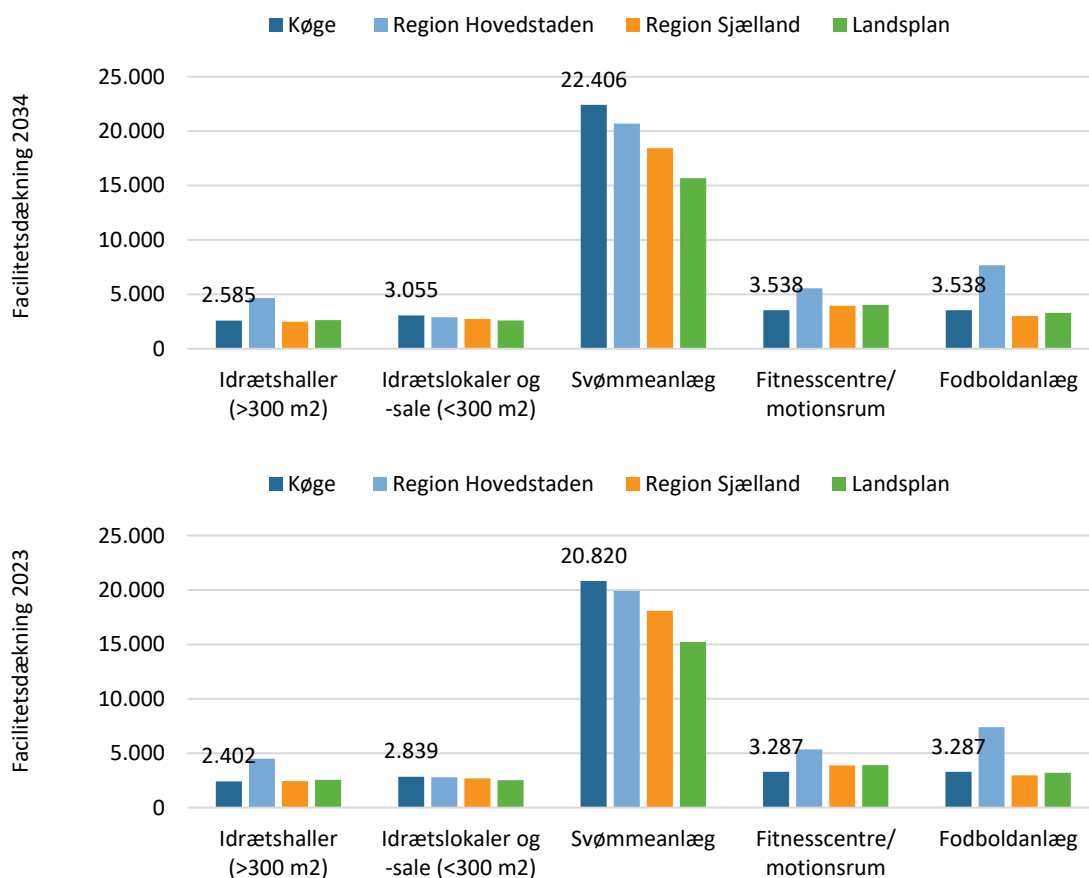
Figur 4 herunder sammenligner dækning af udvalgte idrætsfaciliteter i 2023 med 2034. Fokus er på de facilitetstyper, som indgår i facilitetsindekset. Den nederste del af figuren sammenligner dækningen af facilitetstyperne i Køge Kommune i 2023 med Region Sjælland, Region Hovedstaden og landsplan, mens den øverste del sammenligner dækningen i 2034. Dækningen i 2034 er baseret på befolkningsfremskrivning for Køge Kommune, Region Sjælland, Region Hovedstaden og landsplan<sup>35</sup> samt en antagelse om, at antallet af faciliteter er konstante i alle områder frem mod 2034. Tal for alle områder fremgår af tabel b.1 i bilagsmaterialet.

---

<sup>35</sup> Danmarks Statistik (2023)



**Figur 4: Facilitetsdækning i 2023 og 2024 i Køge Kommune sammenlignet med Region Sjælland, Region Hovedstaden og landsplan (forholdstal)**



Kilde: Facilitetsdatabasen, Danmarks Statistik og Køge Kommunes befolkningsfremskrivning.

Som det fremgår af figuren, vil der inden for de udvalgte typer være mindre forskydninger af facilitetsdækningen i Køge Kommune i 2024 i sammenlignet med 2023. Der vil ca. blive 180 flere borgere om en idrætshal over 300 m<sup>2</sup>, 200 flere om et idrætslokale og 250 flere om et fodboldanlæg og fitnesscenter/ motionsrum. Den største stigning vil være i forhold til svømmeanlæg, som der i 2024 vil være ca. 1.580 flere borgere om.

I sammenligning med Region Sjælland, Region Hovedstaden og landsplan vil der også kun ske mindre forskydninger, og det vil primært være i forhold til svømmeanlæg (som tilfældet også er det i 2023), at man vil have en dårligere dækning end i Region Sjælland og på landsplan, mens dækningen vil være på omtrent samme niveau som i Region Hovedstaden.

Der er - som nævnt i del 2 - ikke en kausal sammenhæng mellem antallet af faciliteter og idrætsdeltagelsen, og hvorvidt det giver mening at udbygge facilitetsmassen i kommunen fremover, kommer an på en række forskellige faktorer, og der kan sagtens være andre faciliteter end de ovennævnte, som kan være centrale at fokusere på. Eventuelle kapacitetsproblemer kan måske også afhjælpes med relativt enkle greb i eksisterende faciliteter. Det kan f.eks. være opdeling af haller (f.eks. via skillevægge), kortere forløb i

primetime, opvarmning i tilstødende lokaler/udeområder, krav om et vist antal deltagere i primetime, som kan øge deres brug og skabe mulighed for, at der kan foregå flere aktiviteter i faciliteterne.

Derfor anbefales det også, at der inden eventuelle overvejelser om at udvide facilitetsmassen arbejdes med indsatser i forlængelse af indsatsområde 2, som præsenteres herunder. Blandt andet i forhold til at få et mere præcist billede af den faktuelle benyttelse af idrætsfaciliteter i kommunen, som man er i færd med at skabe via kameraregistreringer. Det vil give indikationer på den aktuelle brug og behov for faciliteter, som er et centralt afsæt for eventuelle beslutninger om at udvide facilitetsmassen.

Det kan også være væsentligt at interessere sig for fordelingen af faciliteter i de fire lokalområder. Umiddelbart er tilgængeligheden til idrætsfaciliteter noget ringere i Køge Øst i sammenligning med de tre andre lokalområder. Omvendt bor borgerne i Køge Øst relativt tæt på faciliteter i de andre områder, og derfor er det ikke nødvendigvis et problem, at dækningen i området er begrænset. Faciliteter i andre kommuner kan også være relevante at medtage i vurderingen.

## Indsatsområde 2: Organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg

Mens forrige indsatsområde havde fokus på at beskrive dækningen af udvalgte traditionelle dedikerede faciliteter, er fokus i dette afsnit på, hvordan et større fokus på organisering, styring og ledelse kan være med til at optimere brugen af de eksisterende faciliteter.

Det seneste årti har der været indgående fokus på organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg, fordi en lang række undersøgelser har vist, at mange idrætsfaciliteter kan drives mere optimalt og komme flere borgere til gavn<sup>36,37</sup>. I bestræbelserne på at arbejde mere systematisk med området, har der de senere år været en del fokus på facilitetsstrategier, om end det stadig er få kommuner, som har en sådan.

En dugfrisk opgørelse fra Idan viser, at ti kommuner har en selvstændig, offentlig tilgængelig facilitetsstrategi, og hovedtendensen er således fortsat, at faciliteter overvejende nævnes i idræts-, fritids- og kulturpolitikker. Ser man på de ti politikker, så er fokus ikke overraskende på, hvordan idrætsfaciliteter bidrager til at indfri overordnede målsætninger på området, og på den måde fungerer strategierne som en form for retning, faciliteter kan orientere sig efter. Ofte er der mere konkrete anvisninger i facilitetsstrategierne, end man finder i de overordnede politikker på området.

Facilitetsstrategierne er en udløber af det øgede fokus på idrætsfaciliteter, som for alvor er slået igennem de seneste 10-15 år. En central tendens i dette fokus har været på, hvordan idrætsfaciliteter kan gøre sig relevante for en større del af borgerne end dem, der findes i

---

<sup>36</sup> Iversen (2015)

<sup>37</sup> Høyer-Kruse et al. (2017)

foreninger, og blandt andet understøtte bevægelse blandt motionsvante<sup>38</sup>. Det er blandt andet i fokus i forbindelse med Køge Kommunes visionsaftale i regi af Bevæg dig for livet. Præmissen om at være noget for alle – eller flest mulige, herunder motionsuvante – borgere er en målsætning, som mange anlæg mødes med i dag<sup>39</sup>. Det er dog ikke det samme, som at alle anlæg formår at favne et bredere segment af borgere, og talrige analyser af idrætsfaciliteters brug viser, at de fortsat primært bruges af skoler i dagtimer og foreninger i aften- og weekendperioder<sup>40</sup>.

I forhold til at øge idrætsanlægs benyttelse og gøre dem relevante for en større del af kommunens borgere end dem, der er medlem af idrætsforeningerne i kommunen, peger forskningsprojektet 'Fremtidens idrætsfaciliteter' på otte konkrete anbefalinger, som er rettet mod det overordnede kommunale niveau, bestyrelser og den daglige ledelse. De otte anbefalinger kan læses i sin fulde længde i publikationen 'Fremtidens idrætsfaciliteter – anbefalinger til fremtidens organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg' (Iversen et al., 2019), mens der i dette notat er fokus på perspektiver i forhold til brugere, benyttelse og incitament.

## Brugere

Mange idrætsanlæg bruges overvejende af skoler og idrætsforeninger, mens de er mindre relevante for borgere uden for disse organisatoriske rammer. Med tanke på den faldende tilslutning til foreningsidrætten, er der behov for, at faciliteterne i højere grad er optaget af, hvordan de også er relevante for borgere, som ikke er medlemmer af foreninger.

Der kan tænkes i flere forskellige metoder og perspektiver, når det handler om at tilknytte flere brugere. Det kan f.eks. være i forhold til unge, som gerne vil fællesskabet, men som ikke er så optaget af, om de dyrker idræt i en forening eller et mere uformelt fællesskab. Mange unge veksler desuden mellem mange forskellige aktiviteter, og her kunne faciliteter – måske i samarbejde med flere foreninger – udvikle et tilbud, hvor man kan veksle mellem forskellige typer af aktiviteter. Det er f.eks. tilfældet i Streetmekka, som omfavner forskellige streetaktiviteter (parkour, skateboard etc.)<sup>41</sup>.

For borgere med hang til fitness- og styrketræning, som især dyrkes af unge, voksne og ældre, kan faciliteter gøre sig relevante ved at have et fitnesscenter/motionsrum, men træningen kan også foregå udendørs, som der f.eks. opstod gode erfaringer med, da indendørs faciliteter blev lukket ned som følge af corona.

Endelig kan anlæg også have en langt mere proaktiv rolle i forhold til at tilbyde idrætsaktiviteter til borgere med særlige behov. Det ser man allerede i mange svømmeanlæg, hvor forskellige former for vandgymnastik imødekommer særligt ældres behov for skånsomme aktiviteter<sup>42</sup>, men der kan også tænkes samarbejde med kommunens

---

<sup>38</sup> Pilgaard (2021)

<sup>39</sup> Forsberg & Iversen (2019)

<sup>40</sup> Høyer-Kruse et al. (2017)

<sup>41</sup> Se mere her: <https://game.ngo/become-a-member/>

<sup>42</sup> Forsberg (2021)

sundscentre, som det f.eks. er tilfældet i Thisted Kommune, hvor man har placeret et sundhedscenter i Thyhallen. Det øger anlæggets relevans i forhold til at understøtte borgere, som dyrker idræt, sport og motion for sundheden og helbredets skyld.

## Benyttelse

Der har været meget fokus på idrætsfaciliteters benyttelse de senere år, og der er kommet langt mere fokus i kommunerne på at monitorere brugen af faciliteter<sup>43</sup>. Det er også tilfældet i Køge Kommune, hvor man netop har opsat kameraer, som løbende registrerer, hvornår faciliteterne er i brug samt antallet af deltagere. Denne undersøgelse giver et første indblik i benyttelse af udvalgte idrætshaller.

Det er ikke muligt at konkludere noget entydigt om hallernes benyttelse på baggrund af den data, der har været tilgængelig for denne rapport. Hovedparten af denne type analyser af benyttelse af idrætsfaciliteter viser midlertidigt, at det er muligt at optimere faciliteternes brug, og i visse tilfælde kan bedre benyttelse afløse behovet for at bygge nyt. Særligt hvis det kombineres med en effektiv fordeling af tider, hvor afsæt ikke alene tages i, hvordan tiderne blev fordelt sidste år. I det hele taget er det centralt, at der arbejdes med principper for fordeling af tider, og man kan i den forbindelse overveje, om den aktuelle situation i Køge Kommune, hvor en stor del af tiderne til foreninger fordeles lokalt i de selvejende anlæg, skal revideres.

I fordelingen af tider kan det også være relevant at prioritere visse tidsrum til borgere, som ikke er medlem i idrætsforeninger. Det ser man blandt andet i idrætsfaciliteter i Københavns Kommune, hvor visse tidsrum (også i primetime) er allokeret til, at borgere kan booke dem online. Det kan være en metode, som også kan være med til at understøtte, at flere borgere får adgang til faciliteterne.

I forhold til det ældre segment af borgere, kan der være store gevinster at hente ved at gennemføre deres aktiviteter i løbet af dagen. Her er der typisk mindre efterspørgsel på tider, og det kan frigive flere tider i primetime til andre brugere. Det vil også imødekomme de fleste ældres ønske om at være aktive i løbet af dagen. Det vil dog kræve, at man i samarbejde med de lokale skoler (og skoleforvaltningen) finder en mere fleksibel måde for skolernes brug – pt. har skolerne råderet over faciliteter fra kl. 8-16, og det hindrer selvsagt andre grupperes brug. Dialogen herom kan blandt andet tages med baggrund i tal på benyttelse, som løbende opsamles af kameraer.

## Incitament

Forskningen på området viser, at incitament er effektive i forhold til at øge benyttelsen af idrætsanlæg. Ledere bliver simpelthen mere opmærksomme på anlægs benyttelse, når der er et økonomisk incitament forbundet hertil<sup>44</sup>.

---

<sup>43</sup> Forsberg & Hayman (2021)

<sup>44</sup> Iversen (2015)

Aktuelt er der ikke et stærkt incitament for at øge benyttelsen i de selvejende haller, da deres økonomi primært er bundet op på det kommunale driftstilskud, som er baseret på anlæggenes størrelse – og ikke aktivitetsniveau. Foreninger betaler et mindre gebyr. pr. time, de benytter, og det fungerer muligvis som et incitament for dem til at afbooke tider, de ikke alligevel får brug for. Kapacitetsanalysen indikerer da også, at hovedparten af de bookedede tider realiseres til aktivitet. For det enkelte anlæg er der tale om et beskedent beløb i forhold til driftstilskuddet – og ofte vil omkostningerne ved at have en booking være større end indtjeningen. I de kommunale faciliteter er der ikke administrationsgebyr.

På den baggrund kunne man overveje, hvorledes der kan skabes større incitamenter for særligt de selvejende anlæg i forhold til at øge aktivitetsniveauet. Man ville her selvfølgelig skulle skele til det kommunale råderum, som KL har analyseret for Køge Kommune<sup>45</sup>.

### Indsatsområde 3: Attraktive udemiljøer til idræt og bevægelse

Den stigende interesse for at bruge udendørsområder (f.eks. naturen, på/i vandet, veje, gader, fortove og lignende) og outdoorfaciliteter (f.eks. mountainbikespor, ridestier, havnebade og kabelbaner) til idræt og bevægelse er en af de mest markante tendenser, der har præget danskernes idrætsvaner de senere år, og som også forventes at fortsætte fremover. Derfor vil det også være relevant at prioritere udendørsområder og outdoorfaciliteter fremover i Køge Kommune, som der også lægges op til i kommunens idrætsstrategi.

Mens de traditionelle dedikerede idrætsfaciliteter udgør den primære ramme om børn og unges idrætsdeltagelse, så er udendørsområder den primære idræts- og bevægelsesarena for voksne. Brugen af outdoorfaciliteter er mindre udbredt, men er en væsentlig arena for særligt 16-30-årige (se figur 1). Fokus på udendørsområder og outdoorfaciliteter vil især komme voksne til gode, men kan også tænkes i et bredere perspektiv, som inkluderer børn, unge og familier.

Ser man specifikt på Køge Kommune, så viser sammenligninger med andre Bevæg dig for livet-kommuner, at lidt færre voksne bruger naturen i Køge Kommune end voksne i andre kommuner. I tillæg hertil viser undersøgelsen Danmark i Bevægelse dog, at tre ud af fire (73 pct.) voksne i Køge Kommune er helt enige i, at de har gode muligheder for at være fysisk aktive i grønne områder, hvilket er en smule flere end gennemsnittet på landsplan<sup>46</sup>. Undersøgelsen viser desuden, at 60 pct. af de voksne i Køge Kommune er helt enige i, at de har gode muligheder for at være fysisk aktive og dyrke idræt på veje, stier og fortove. Det er en smule lavere end landsgennemsnittet.

Som med brugen af idrætsfaciliteter findes der ikke en direkte sammenhæng mellem omfanget af udendørsområder i en kommune og borgernes brug. Der er tale om en mere kompleks sammenhæng, som involverer en række forskellige faktorer, og de senere år har fokus blandt andet været på, hvordan man kan skabe tilgængelighed til udendørsområder

---

<sup>45</sup> KL (2021)

<sup>46</sup> Engel et al. (2021)

- både i forhold til fysiske adgangsveje, men også ved at rammesætte forskellige former for aktiviteter og skabe fysiske knudepunkter (f.eks. støttefaciliteter).

Der findes allerede en række interessante eksempler i Køge Kommune, som knytter an til ovenstående på forskellige niveauer. Et eksempel er Ravnsborg Enge, hvor man i selve byplanlægningsprocessen søger at skabe gode muligheder for at bringe grønne områder i spil i borgernes hverdagsliv. Det er intentionen, at Ravnsborg Enge skal sætte nye standarder for integration af idræt og bevægelse i borgernes dagligdag, og der skal blandt andet skabes forbindelse i området mellem forskellige former for outdoorfaciliteter. Man finder også andre byudviklingsprojekter rundt om i landet, hvor adgangen til grønne områder er et centralt element, ligesom man også ser kommuner bruge naturen som en driver for kommunaludvikling. Det er f.eks. en af hensigterne i Silkeborg Kommune, som har udnævnt sig selv til 'Danmarks Outdoor Hovedstad', mens man i Thisted Kommune har iværksat projektet 'Cold Hawaii Inland'<sup>47</sup>, som sigter på at gøre Thy til et nationalt centrum for friluft- og vandaktiviteter.

I regi af 'Bevæg dig for livet' er der på forskellig vis fokus på udendørsområder og deres anvendelse. En del af fokus i regi af 'Bevæg dig for livet' går på at understøtte rammerne. Man prioriterer løbende vedligeholdelse af grønne områder, strande, badesøer og stier, og man sigter også på at øge tilgængelighed ved optegning af aktivitetspladser, shelterpladser, skure, bålpladser, handicap-tilgængelighed mm. på digitale kort. Ifølge rapporten 'Sociale mødesteder i naturen'<sup>48</sup> er det udover tilgængelighed og sikkerhed også vigtigt at prioritere forskellige former for sociale støttefaciliteter (f.eks. borde, bænke, overdækning mv.) og en variation mellem store og åbne rum og mindre intime pladser.

En anden del i 'Bevæg dig for livet' går på forskellige former for aktiviteter og tilbud. Der arbejdes blandt andet med at udvælge ruter til etablering af virtuelle natureventyr, som er målrettet børn og familier og skal være frit tilgængelige. Dertil kommer et initiativ om demensvenlige gåfællesskaber, som er målrettet ældre borgere. Gåfællesskaber har en lav indgangsbarriere og er et inkluderende og nærværende fællesskab i naturen, hvor borgere med og uden demens lærer hinanden at kende. Fokus i projektet er blandt andet på at uddanne instruktører.

Der findes på den vis forskellige greb i forhold til at gøre udendørsområder relevante for befolkningen, som spænder fra planlægningsmæssige initiativer til konkrete aktiviteter.

#### **Indsatsområde 4: Særlige målgrupper og sårbare borgere**

Det hidtidige fokus har primært været rettet mod større delmængder af befolkningen. Det kan imidlertid også være relevant at arbejde med mindre målgrupper, herunder udsatte og sårbare borgere, for at øge den samlede idrætsdeltagelse. I de senere år har der været stigende fokus på inklusion af forskellige målgrupper med særlige behov.

---

<sup>47</sup> <https://www.thisted.dk/CHI>

<sup>48</sup> Andkjær & Hadberg (2017)

I regi af 'Bevæg dig for livet' er sårbare målgrupper et omdrejningspunkt i Køge Kommune, hvor der specifikt nævnes 'psykisk sårbare og borgere med funktionsnedsættelse'. I kommunen har man som sagt blandt andet sat fokus på demensvenlige gåfællesskaber i naturen. Derudover arbejdes også med fritidspas, som kan understøtte deltagelse i foreningsidrætten for børn og unge i familier med begrænsede midler.

Udsatte og sårbare målgrupper kan spænde bredt fra borgere med fysiske begrænsninger/lidelser, psykiske lidelser og socialt udsatte. Hvilke særlige målgrupper, som er relevante at arbejde med i Køge Kommune, ligger ud over dette notat at vurdere, uagtet at det kan være et centralt indsatsområde fremover i bestræbelserne på at øge antallet af idrætsaktive borgere. Som motivation og inspiration til dette oplistes nedenfor en række etablerede sammenhænge mellem udsatte/sårbare og deres idræts- og fritidsvaner.

For det første er personer med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse mindre idrætsaktive. På landsplan gælder, at blandt personer med en funktionsnedsættelse dyrker 48 pct. 'normalt sport eller motion', mens det er tilfældet for 61 pct. blandt dem, der ikke har en funktionsnedsættelse - og hhv. 28 og 35 pct. dyrker idræt i foreningsregi (Rask et al., 2022). Der er således potentiale i at arbejde med denne målgruppe, som 'handlingsplan 1.0' i regi af 'Bevæg dig for livet' også lægger op til.

For det andet er dårlig trivsel stærkt associeret med lavere idrætsdeltagelse blandt både børn og voksne (Rask et al., 2022) - deltagelsen i foreningsidræt, i særdeleshed holdsport, er f.eks. væsentligt lavere blandt børn og unge med dårligere trivsel. Forskellen i deltagelsen mellem dem med dårligere og bedre trivsel er i omegnen af 20 procentpoint. Omvendt er børn med dårligere trivsel mere tilbøjelige til at deltage i øvrige fritidsaktiviteter, som ikke er idræt<sup>49</sup>, end børn og unge med god trivsel (Eske, Rask & Thøgersen, 2022). Og de er mere tilbøjelige til at organisere disse fritidsaktiviteter i foreningsregi.

Foreningsidræt kan både opfattes som noget, der skaber bedre trivsel og som noget, der kræver en vis mængde trivsel at deltage i. Ovenstående tendenser kan indikere, at foreningsidræt og holdsport er mindre attraktivt for børn og unge med dårligere trivsel. Dermed kan der arbejdes med, hvilke indgangsbarrierer der ligger til grund for deltagelsen - er der f.eks. for meget fokus på konkurrence? Såfremt ønsket er at få flere børn og unge ind i aktive fællesskaber, er dette relevant at forholde sig til.

For det tredje er idrætsdeltagelsen - både den generelle deltagelse og i foreningsidrætten - lavere blandt børn, når mindst én forælder står uden for arbejdsmarkedet, når børnenes omgangskreds (forældre, søskende og venner) ikke dyrker idræt, og når begge af børnenes forældre er født i et land uden for Europa. Det gælder både i undersøgelsen af børn og unge i Køge Kommune og flere andre undersøgelser af danskernes idrætsvaner. De

---

<sup>49</sup> Sang og musik (f.eks. kor, instrumentalundervisning), kreative aktiviteter (f.eks. tegning, maling, foto, keramik, andet håndværk), Spejder/FDF, fiskeri, tankesport, rollespil og øvrige kulturelle aktiviteter (f.eks. kunst, historie, litteratur)

bagvedliggende grunde til dette kan naturligvis spænde bredt, alt fra de økonomiske, sociale og kulturelle.

Det økonomiske aspekt kan f.eks. illustreres ved, at flere børn og unge, hvis forældre begge er født i et land uden for Europa, eller hvor mindst én forælder er uden for arbejdsmarkedet, er mere tilbøjelige til at fremhæve 'det er for dyrt' som grund til, at de ikke dyrker mere idræt, end de gør nu<sup>3</sup>. Set isoleret på denne tendens kan det give mening at arbejde mere med fritidspas, som kommunen allerede har initieret.

Initiativet 'Get2sport' i Køge Kommune er foruden fritidspas også møntet bredere på de sociale og kulturelle forhold, der kan have indflydelse på børn og unges idrætsdeltagelse. Køge Boldklub og Bokseklub indgår f.eks. i samarbejde med DIF og Køge Kommune om initiativet. I den forbindelse er det relevant at arbejde med udsatte boligområder, fordi de typisk er kendetegnet ved en overrepræsentation af børn, hvis forældre har indvandrerbaggrund og/eller er uden for arbejdsmarkedet. Derudover er der ofte en overrepræsentation af beboere fra kulturer, for hvem den danske idræts- og foreningskultur, som er baseret på frivilligt og ulønnet arbejde, er ukendt.

Det sociale element spiller også ind blandt voksne, hvor idrætsdeltagelsen er mindre blandt dem, der er ledige (på kontanthjælp og dagpenge), på orlov og førtidspensionerede (Rask et al., 2022). Blandt personer på dagpenge og kontanthjælp er andelen, der 'normalt dyrker sport eller motion' hhv. 49 og 28 pct.

Overordnet er det relevant at fokusere på muligheder for at dyrke idræt på tværs af flere forskellige befolkningsgrupper. Idrætsdeltagelse er langt fra en snæver dagsorden med rødder i kultur og fritid, men griber ind i både sundheds-, social- og beskæftigelsesområdet - og hvis den generelle idrætsdeltagelse skal hæves, kan der med fordel arbejdes med sårbare og udsatte grupper.



## Afrunding

Visionsnotatet har identificeret overordnede tendenser i motions- og sportsvaner og forholdt dem til Køge Kommunes situation som vækstkommune. Køge Kommune forventer en stigning i indbyggertal på ca. 4.757 borgere, og analysen viser, at det især er borgere over 60 år, som vil stige i antal.

De overordnede tendenser på idrætsområdet er, at danskere i højere grad organiserer deres idrætsaktiviteter på egen hånd og i privat/kommercielt regi, mens den klassiske foreningsdeltagelse har været faldende. Derudover har udendørsområder og fitnesscentre oplevet større brug over tid. Samlet set peger tendenserne på en mere uformel tilgang til at dyrke idræt. På trods af dette er brugen af traditionelle dedikerede faciliteter (fodboldbaner, idræts- og svømmehaller mv.) stadig en vigtig arena for idrætsdeltagelse, og flere traditionelle faciliteter har set stigende brug over tid.

Visionsnotatet har fokuseret på fire indsatsområder, som kan være relevante for kommunen at skele til i fremtidige indsatser. Det vedrører behov for traditionelle idrætsfaciliteter, organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg, attraktive udemiljøer til idræt og bevægelse samt særlige målgrupper og sårbare borgere. De fire indsatsområder kan i forskellig grad knyttes til forskellige målgrupper, som det er redegjort for i beskrivelsen af indsatsområderne. I det videre arbejde kan det være relevant at udarbejde mere konkrete handleplaner, som 'Handleplan 1.0' i regi af samarbejdsaftalen med 'Bevæg dig for livet' er et eksempel på.

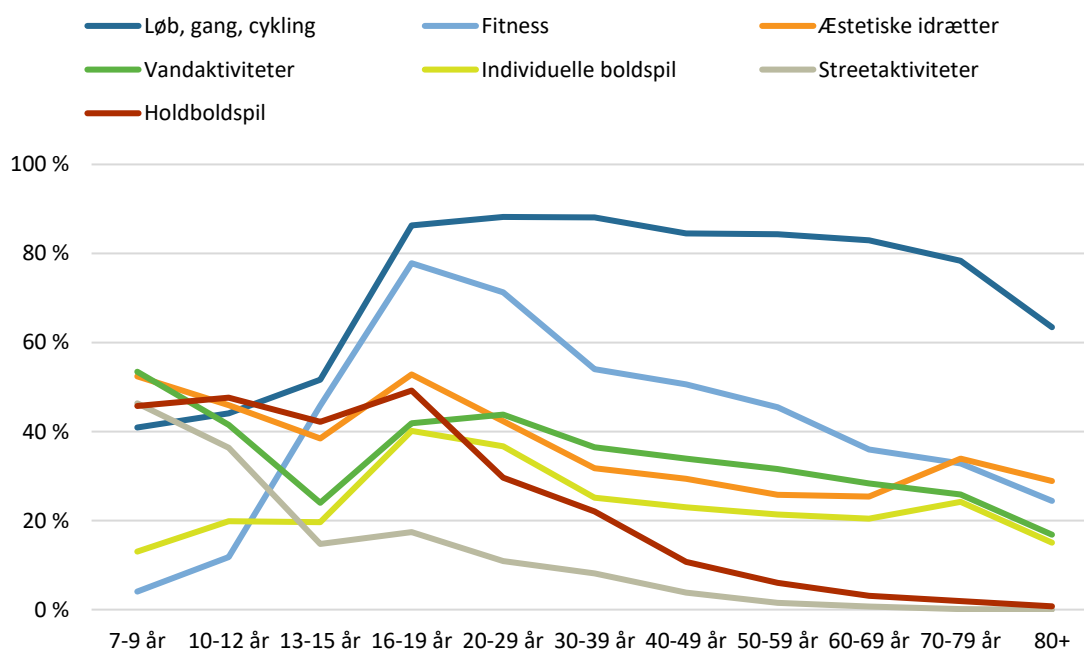
## Litteratur

- Andkjær, S. & Hadberg, A. (2017). *Sociale mødesteder i naturen*, Odense: Syddansk Universitet.
- Borgers, J., Pilgaard, M., Vanreusel, B. og Scheerder, J. (2016). 'Can we consider changes in sports participation as institutional change? A conceptual framework' I *International Review for the Sociology of Sport*. 1-17.
- Centralt ForeningsRegister (2023). <https://www.medlemstal.dk/>.
- COWI (2022). *Befolkningsprognose for 2022-2034 for Køge Kommune*, COWI.
- Dalgas, B. W., Klokke, N., Rasmussen, N. K., Bredahl, T. V. G., og Elmoose-Østerlund, K. Det kvalitative forstudie i 'Danmark i Bevægelse'. Motivation og muligheder. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, 2020.
- Download PDF: Det kvalitative forstudie i 'Danmark i Bevægelse. Motivation og muligheder
- Engel, Z., Høyer-Kruse, J & Ibsen, B. (2021). *Køge Kommune i Bevægelse*, Odense: Syddansk Universitet.
- Epinion (2014; 2017). *Idræts- og motionsvaneundersøgelse (Køge Kommune)*, Epinion.
- Forsberg, P & Hayman, D. (2021). *Strategiske potentialer i registrering af aktiviteter*, Aarhus: Idrættens Analyseinstitut.
- Forsberg, P. (2021). *Faciliteter til danskernes svømme og vandkultur. Hovedresultater fra en undersøgelse af danske svømmeanlæg og deres brugere*, Aarhus: Idrættens Analyseinstitut.
- Forsberg, P., & Iversen, E. B. (2019). *Skaber ledere af idrætsanlæg offentlig værdi?* *Forum for Idræt*, 34(1), 48–71. <https://doi.org/10.7146/ffi.v34i1.114999>.
- Høyer-Kruse, J., Iversen, E. B., & Forsberg, P. (2017). *Idrætsanlægs benyttelse og brugernes tilfredshed*. *Center for forskning i Idræt*, Odense: Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.
- Idan (2017). Ny database: Store forskelle på facilitetsdækning i land- og bykommuner: <https://www.idan.dk/nyheder/ny-database-store-forskelle-paa-facilitetsdaekning-i-land-og-bykommuner/> (2017).
- Idan (2019). *Facilitetsindeks rangerer kommuner i forhold til hinanden*: <https://www.idan.dk/nyheder/facilitetsindeks-rangerer-kommuner-i-forhold-til-hinanden/> (2019).

- Idan (2021). *Nyt facilitetsindeks: Små kommuner har stadig flest faciliteter pr. indbygger*: <https://www.idan.dk/nyheder/nyt-facilitetsindeks-smaa-kommuner-har-stadig-flest-faciliteter-pr-indbygger/> (2021).
- Iversen, E. B. (2015). *Public Management of Private Non-Profit Sports Halls*, ph.d.-afhandling, Syddansk Universitet.
- Iversen, E. B., Forsberg, P., Høyer-Kruse, J., & Ibsen, B. (2019). *Fremtidens idrætsfaciliteter. Anbefalinger til fremtidens organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg* (1. udgave), Aarhus: Idrættens Analyseinstitut.
- KL (2021). *Undersøgelse af udlån og udlejning af kommunale lokaler, Køge Kommune*, København: KL.
- Køge Kommune (2015). *Idrætsstrategi for Køge Kommune 2015-2025*, Køge Kommune.
- Køge Kommune & Bevæg dig for livet (2021). *Visionsaftale for Køge Kommune*, Køge Kommune & Bevæg dig for livet.
- Køge Kommune & Bevæg dig for livet (2022). *Handleplan 1.0*, Køge Kommune & Bevæg dig for livet.
- Pilgaard, M & Toftgård, N. A. (2023). *Danskernes digitale idrætsforening*. Aarhus: Idrættens Analyseinstitut, Advice og Epinion.
- Pilgaard, M. & Rask, S. (2016). *Danskernes motions- og sportsvaner 2016*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Rask, S. (2021). *Danskernes brug af faciliteter og steder til idræt*. Notat 3 i 'Danskernes motions- og sportsvaner 2020'. Aarhus: Idrættens Analyseinstitut.
- Rask, S., Kirkegaard, H., & Eske, M. (2020). *Idrætsdeltagelse og brug af digitale træningsmuligheder. Danskernes motions- og sportsvaner under coronanedlukningen*. Notat 1.1. Aarhus: Idrættens Analyseinstitut.
- Rask, S., Petersen, F., Hansen, K. & Eske, M. (2022). *Danskernes motions- og sportsvaner 2020*. Aarhus: Idrættens Analyseinstitut.

# Bilag

Figur b.1: Aktivitetskategorier på tværs af alder

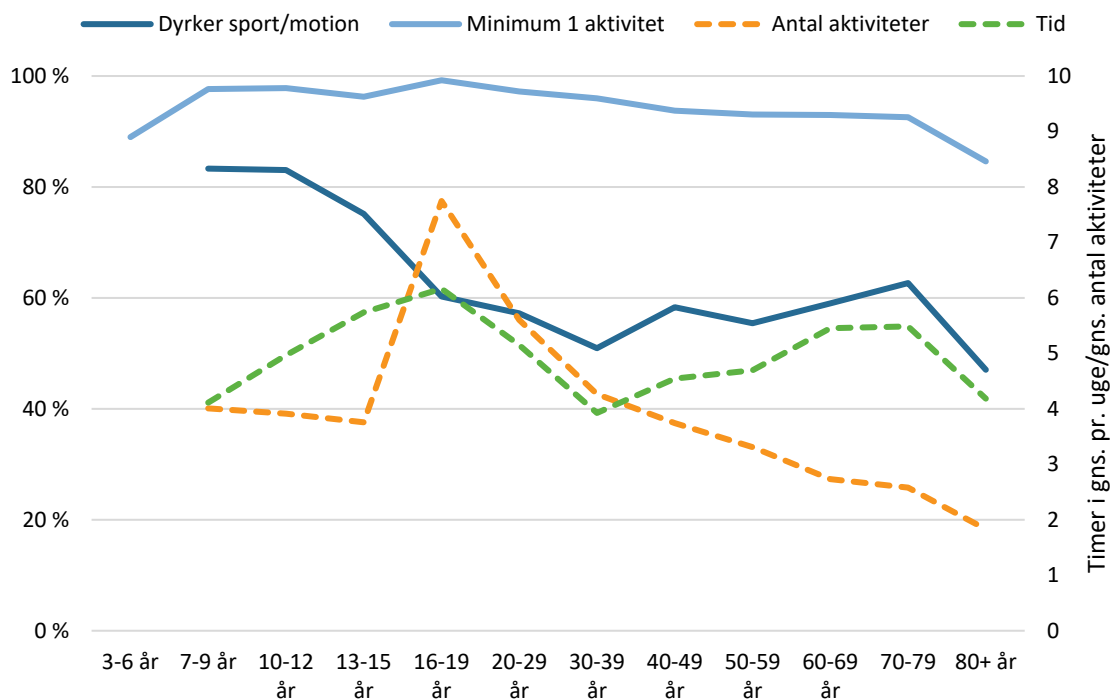


Figuren viser andelen, der dyrker forskellige former for aktiviteter (se nedenstående oversigt). Fordelt på aldersgrupper (n=11.296).

## Aktiviteter, som indgår under de overordnede kategorier blandt børn og unge

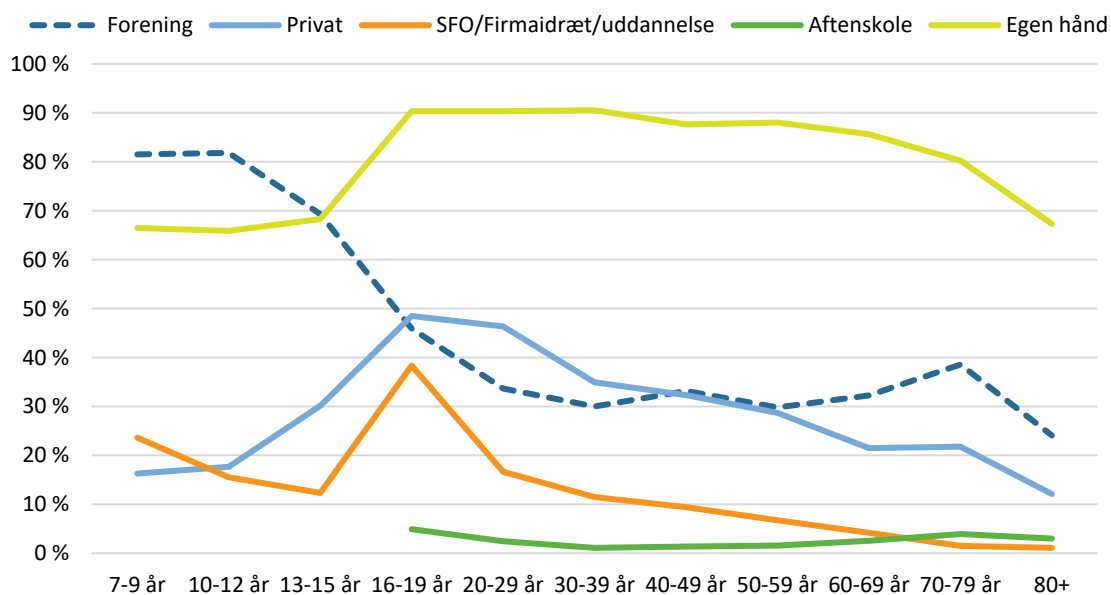
<b>Løb, cykling, gang:</b>	Løb, orienteringsløb, gå- og vandreture, triatlon/duatlon, landevejscykling, mountainbike/gravel bike/BMX
<b>Fitness:</b>	Styrketræning, spinning, crossfit, anden fitness- og motionstræning
<b>Æstetiske idrætter:</b>	Gymnastik, dans, ridning, yoga/pilates/afspænding, kampsport, atletik, skøjteløb
<b>Vandaktiviteter:</b>	Svømning, åbent vand svømning, roning, kano/kajak, sejlsport, surfing/SUP, dykning/fridykning,
<b>Individuelle boldspil:</b>	Tennis, badminton, golf, bordtennis, padel, squash
<b>Holdboldspil:</b>	Fodbold, håndbold, basketball, volleyball/beachvolley, hockey/floorball, baseball/softball, amerikansk fodbold/rugby, ishockey
<b>Streetaktiviteter:</b>	Skateboard, løbehjul, rulleskøjter, parkour

**Figur b.2: Forskellige former for idrætsaktivitet på tværs af alder (pct., gns., timer)**



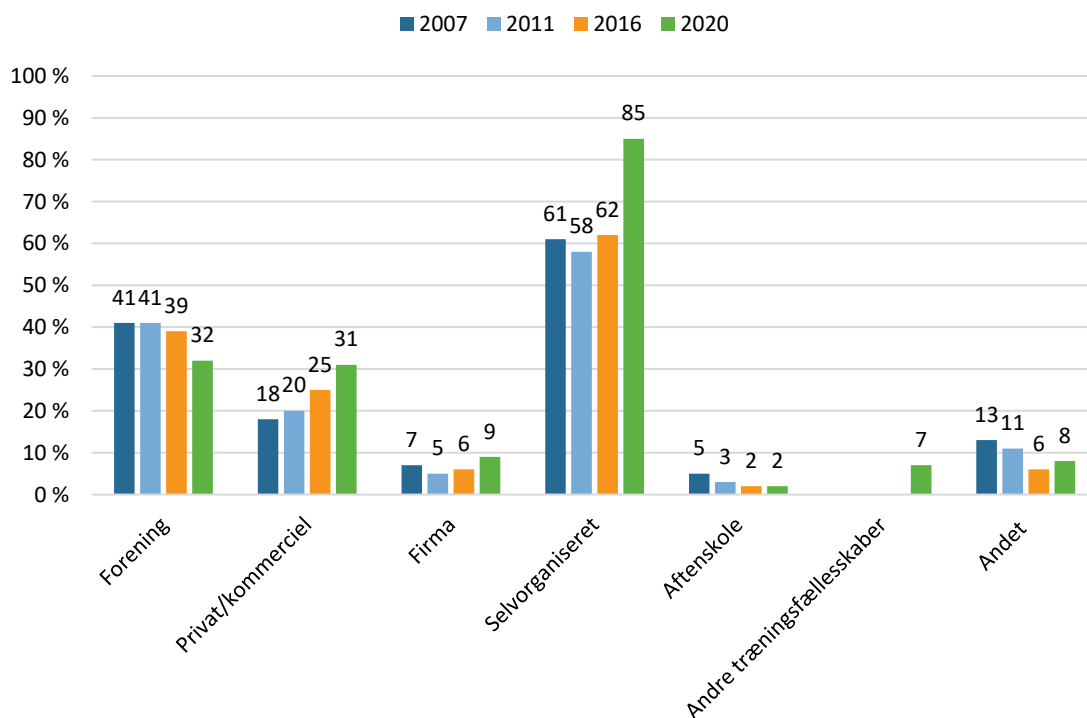
Figuren viser forskellige former for idrætsaktivitet baseret på spørgsmålene 'Dyrker du normalt sport og motion?'; 'Hvor lang tid bruger du normalt på sport/motion om ugen (minus transporttid)?'; det gennemsnitlige antal aktiviteter og andelen, der dyrker minimum én idrætsaktivitet. Fordelt på aldersgrupper (n=11.296).

**Figur b.3: Organiseringsformer på tværs af alder (pct.)**



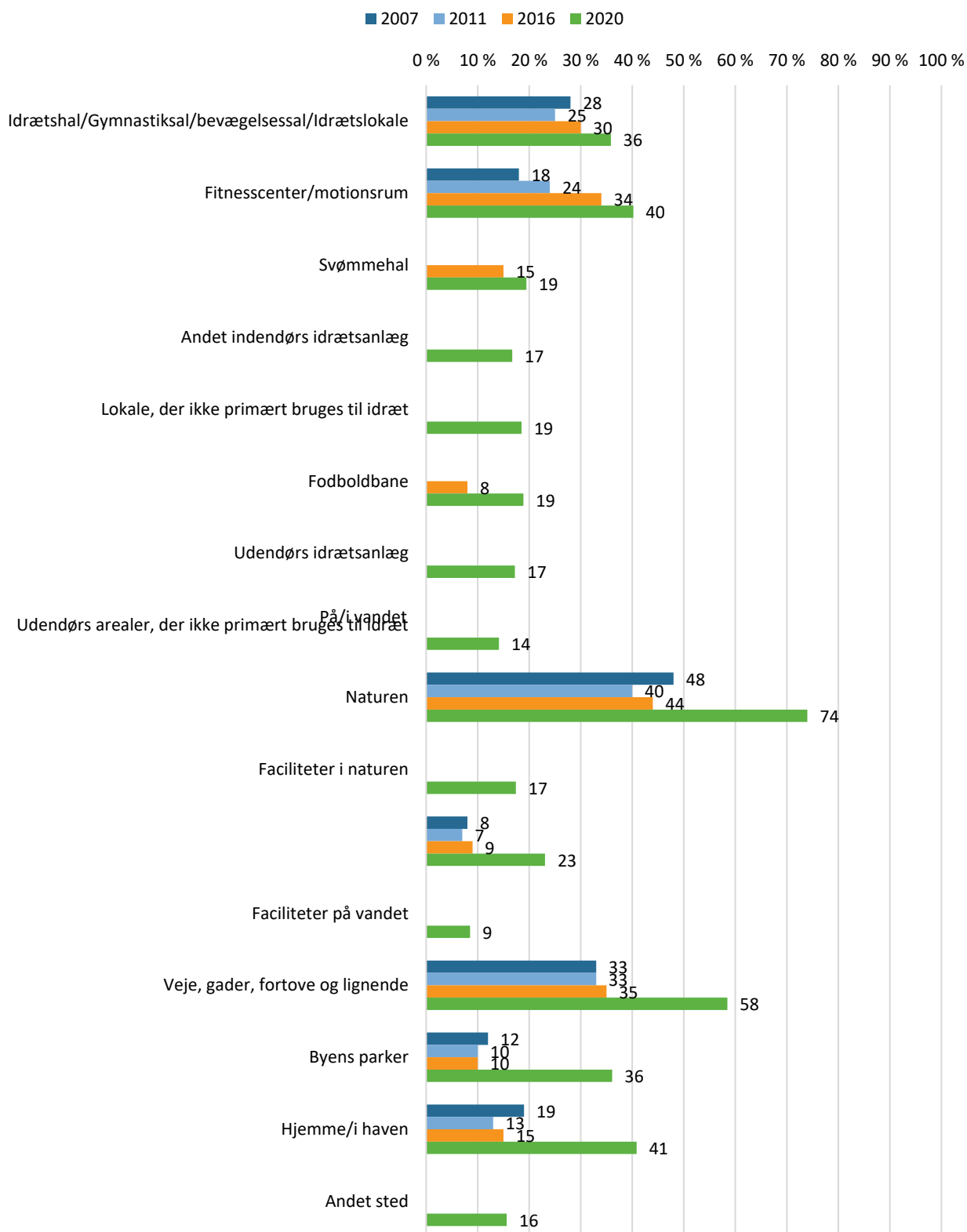
Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'I hvilken sammenhæng har du dyrket din(e) aktivitet(er)?'. Fordelt på aldersgrupper (n=11.296).

Figur b.4: Historisk organisering blandt voksne (16 år og derover) (pct.)



Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'I hvilken sammenhæng har du dyrket din(e) aktivitet(er)?' blandt voksne respondenter over 15 år. Fordelt på forskellige undersøgelsesrunder (2020: n=6.917, 2016: n=3.914, 2011: n=3.957, 2007: n=4.147).

Figur b.5: Historisk brug af faciliteter blandt voksne (16 år eller derover) (pct.)



Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'Hvor har du dyrket din(e) aktivitet(er)?' blandt voksne respondenter over 15 år. Fordelt på forskellige undersøgelsesrunder (2020: n=6.917, 2016: n=3.914, 2011: n=3.957, 2007: n=4.147).

**Tabel b.1: Antal indbyggere pr. facilitetstype (gennemsnit)**

	Køge Kommune		Region Sjælland		Region Hovedstaden		Landsplan	
	2023	2034	2023	2034	2023	2034	2023	2034
Idrætshaller (>300 m <sup>2</sup> )	2.402	2.585	2.435	2.481	4.494	4.668	2.551	2.628
Idrætslokaler og -sale (<300 m <sup>2</sup> )	2.839	3.055	2.681	2.732	2.790	2.898	2.530	2.607
Svømmeanlæg	20.820	22.406	18.082	18.424	19.914	20.685	15.212	15.674
Fitnesscentre/ motionsrum	3.287	3.538	3.881	3.954	5.344	5.551	3.913	4.032
Fodboldanlæg	3.287	3.538	2.961	3.017	7.390	7.676	3.196	3.294

Tabellen viser antal indbyggere pr. facilitetstype (udvalgte facilitetstyper) i Køge Kommune, Region Sjælland, Region Hovedstaden og hele landet. Kilde: <https://www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/>



